

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 30 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 10. Ljubljana, 31. maja 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Viljem Rohrman, kmetijski svetnik. (K njegovi šestdesetletnici.) — Razmerje in stališče Kmetijske družbe napram državnim, kmetijskim in drugim uradom. — Gnojenje strniščne ajde. — Vinogradniki, škropite in žveplajte svoje trsje! — Šest kmetijskih resnic. — Trsna pršica. — Tobačni izvleček. — Organiziranje dolenskih vinogradnikov. — Škoda, povzročena po lovcih in divjačini. — Nabirajte zdravilna zelišča! — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Viljem Rohrman, kmetijski svetnik. (K njegovi šestdesetletnici.)

V četrtek, 11. maja je kmetijski svetnik gospod Viljem Rohrman praznoval svojo šestdesetletnico. Pravzaprav se temu ne more reči praznovanje, kajti samo najožji krog njegovih prijateljev je vedel za to važno stopnjo njegovega življenja. Ta skromnost gosp. svetnika odgovarja tudi nekako načinu njegovega življenja, ki ga odlikuje neprestano delo, ne da bi pri tem sam kot oseba silil v ospredje.

Prijetna dolžnost nam je, se s par besedami spomniti tega, za naše kmetijstvo izredno zasluženega moža, ki spada med tiste starejše slovenske kmetijske strokovnjake, katerih delovanje bo še dolgo ohranjeno med kmetijskim ljudstvom Slovenije. Malo je takih mož, ki bi tako dolgo dobo svojega življenja vse svoje moči posvetili poklicu, ki so si ga izbrali, in vztrajno delovali na tako hvalnem, pa tudi težavnem polju kakor je povzdiga kmetijstva.

Čitateljem „Kmetovalca“ je g. kmetijski svetnik dobro znan deloma osebno, deloma s svojimi spisi in kmetijskimi knjigami, ki jih je večinoma napisal po lastni izkušnji. Namen jim je bil, poučevati kmeta o boljšem kmetijskem gospo-

darstvu, kakor je bila dolgo let njegova glavna naloga na kmetijski šoli na Grmu izobraževati kmetske mladeniče v umne gospodarje. Naj nam bo dovoljeno, nakratko navesti nekaj podatkov iz njegovega življenja.

Gosp. V. Rohrman je porojen leta 1862. v Novem mestu kot sin sodnega uradnika, ki je pa mnogo občeval s svojimi sorodniki-kmeti iz okolice, pri katerih se je navzel ljubezni do narave in kmetijskega stanu. Po dovršeni gimnaziji v Novem mestu se je odločil za kmetijstvo in obiskoval kmetijsko akademijo v Liebwerdu na Češkem, ki jo je dovršil z odličnim uspehom, ter si s tem pridobil častno kolajno in od dež. kmetijskega sveta na Češkem častno diplomo. Na to je nekaj časa služboval na cesarskem posestvu v Tahlovicah na Češkem.

Maja 1. 1884. je dobil mesto adjunkta na deželni vinarski in sadjarski šoli na Slapu. S tem pričena njegovo delovanje na Kranjskem. Dve leti pozneje se

je s šolo preselil na Grm, kjer je do 1. 1907. deloval kot pristav in se izkazal kot vzornega učitelja in strokovnjaka. L. 1907. je dotedanji vodja pok. R. Dolenc stopil

v pokoj in vodstvo šole je prevzel g. Rohrman. Ravnatelj kmetijske šole na Grmu je bil do l. 1918., ko je bil dodeljen v službovanje Oddelku za kmetijstvo Pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani.

Že med vojno je bil z Grma poklican v Ljubljano, kjer je opravljal posle dež. kulturnega nadzornika pri deželnem odboru kranjskem in naposled prevzel tudi vodstvo Deželnega mesta za krmila.

Zasluge kmet. svetnika g. Rohrmana na kmetijskem polju moramo posebno poudarjati. Prva njegova zasluga obstoji v tem, da je kot strokovni učitelj in pozneje ravnatelj na kmetijski šoli na Grmu vzgojil lepo število mladih kmetijskih gospodarjev, ki so dandanes pionirji za napredek kmetijstva po deželi. S hvaležnostjo se ga spominjajo, kar so storili tudi ob njegovi šestdesetletnici; dokaz to, da si je znal pridobiti njih ljubezen.

Drugič je poudarjati njegov kmetijsko-potovalni pouk med ljudstvom, ki ga je vršil ob nedeljah in praznikih s predavanji in tečaji po deželi. Koliko uspeha je dosegel s tem svojim delom, priča napredek v vinarstvu, poljedelstvu, živinoreji itd. na Dolenjskem.

Tretjič ne smemo pozabiti njegovega delovanja na polju kmetijskih preizkusov, ki so mnogo pripomogli posebno k razširjenju umetnih gnojil in k vpeljavi dobrih semenskih vrst.

Četrtič je orozoriti na njegovo delovanje na kmetijsko-literarnem polju, ki je brezdvomno najvažnejše in je največ pripomoglo k napredku v kmetijstvu. Največje njegovo delo je „Poljedelstvo“, ki

ga je izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu v treh snopičih v letih 1897., 1898. in 1902. Še poprej, in sicer l. 1893. je izšlo njegovo „Kmetijsko gospodarstvo“, ki je doživelo že dve izdaji. Družba sv. Mohorja je izdala tudi njegove „Kmetijske nauke“, ki jih je sestavil s sodelovanjem gg. Gombača in Dularja. Kmetijska družba je založila njegovo „Poučno potovanje v Švico“, ki so se ga l. 1904. udeležili kranjski kmetovalci. Razen teh knjig je izpod njegovega peresa izšlo še več manjših brošur v pouk kmetom. Posebne važnosti je pa njegovo delovanje kot so-trudnik „Kmetovalca“ in drugih listov, v katerih je objavil in še danes marljivo objavlja primerne kmetijske spise.

Petič je kot dolgoletni načelnik kmetijske podružnice v Novem mestu marljivo deloval v korist udov in povzdignil to podružnico med najdelavnejše na Dolenjskem. Razentega se je udeleževal tudi na drugih poljih, vendar povsod je imel pred očmi le dobrobit kmeta.

V splošnem je poudariti, da je g. svetnik Rohrman svoje duševne zaklade vedno plodonosno uporabljal le v korist kmetijskega ljudstva in za pospeševanje kmetijstva.

Smatramo kot svojo prijetno dolžnost, gospodu kmetijskemu svetniku Rohrmanu izreči tem potom naše najiskrenejše čestitke z željo, da bi svoje znanje in bogate izkušnje še mnogo let posvetil v prid našemu kmetijstvu in mirno užival jesen svojega življenja, radujoč se sadov, ki jih rodi in jih bo še v večji meri rodilo njegovo dosedanje marljivo delovanje.

Gospod kmetijski svetnik Rohrman, Bog Vas živi še mnogo let!

Razmerje in stališče Kmetijske družbe napram državnim, kmetijskim in drugim uradom.

Razmerja in stališča Kmetijske družbe napram vsem državnim uradom že v bivši Avstriji ogromna večina kmetijskega razumništva ni poznala in še manj ostalo razumništvo. Preprosti kmetovalci pa tega razmerja sploh niso poznali, vsaj v prvih pričetkih prosvetnega delovanja družbe za tehniški napredek kmetijstva (in je ta je smel pri takratni strogo absolutni in policijski vladi prihajati v poštev) ter kot nesvobodni in pozneje kot podložniki sploh niso smeli biti udje družbe.

Pod cesarico Marijo Terezijo so takrat redki pametni državniki spoznali važnost dobičkonosnega kmetijstva za procvit države, zato se je posameznim kronovinam dovolilo ustanoviti nekake oficijozne kmetijske družbe in na Kranjskem se je ustanovila l. 1767. „c. kr. družba za poljedelstvo in koristne umetnosti“. Takrat vladajoči policijski duh je kmalu zatrl te družbe, ki brez zadostnih gmotnih sredstev itak niso mogle kaj prida storiti, nemško občejevanje pri družbi je bilo tuje kmetom in ker se je dogajalo, da je semtertja kak neustrašen pameten mož izustil besede, ki so dišale po svobodi, katera je prihajala s Francoskega, je bila takoj velika zamera na Dunaju. Tako je tudi morala prenehati kranjska kmetijska družba oficijozno živeti in se je le njenim udom milostno dovolilo v prid kmetijstva naprej delovati, toda pod strogim nadzorstvom in popolnoma zasebno.

Pod cesarjem Napoleonom v bivšem kraljestvu Ilirije se je družbeno delovanje poživilo, a žal ni iz onih časov kaj prida spisov ohranjenih, ker se je po padcu Napoleona smatralo med razumništvom kot izredno patriotično delo vse uničiti, kar bi utegnilo nanj spominjati.

S cesarskih patentom, ki je imel zakonsko veljavo, so se v posameznih kronovinah bivše Avstrije l. 1815. ustanovile „c. kr. kmetijske družbe“, ki pa tudi niso imele

nikakih pravih svoboščin, še manj pa na razpolaganje potrebnih gmotnih sredstev. Te družbe niso bile društva v današnjem pomenu, njih delo je bilo silno ovirano, kajti za vsak nameravani korak se je moralo izposlovati šele dovoljenje od cesarske dvorne pisarne na Dunaju, kjer so odločevali najbolj zakrknjeni birokrati, ki so smatrali kmetijstvo za najnižji poklic, ki ga itak razume vsak tepec.

Revolucija l. 1848. je prinesla začasno svobodo in kmetijske družbe so jele svobodneje dihati in zato tudi uspešneje delovati. Preosnovala so se v dejanska, toda zasebna društva s pravili, ki so si jih sama dala, seveda v kolikor so to politične oblasti dovolile. Kot nekako odliko se jim je dovolilo se še naprej nazivati „c. kr.“, nositi v svojem pečatu cesarskega orla in da je bil sijaj še večji, so sprejela v pravila, da cesar potrdi vsakokrat izvoljenega družbenega predsednika. Te tri prednosti (?) so n. pr. pri naši družbi glasom pravil veljale do prevrata in so dale tudi kolikortoliko povod, da je naše razumništvo videlo v zasebni kmetijski družbi, ki pa ni bila nikakor več kakor vsako društvo, oficijelni državni urad. V interesu družbe je bilo občinstvo v tej zmoti držati.

Naziv „c. kr.“ kmetijska družba in pravica nositi v pečatu „cesarskega orla“, sta imela natanko oni velik ali majhen pomen, kakor orel, ki ga je smel natisniti k svoji firmi kak čevljar, ki je kupil naslov „c. kr. dvornega založnika“.

Napoleonove vojne, razne homatije v državi, vojne v Lombardiji in Benečiji, revolucija l. 1848., vojna z Dansko in končno vojna s Prusijo l. 1866. so že takrat privedle Avstrijo na rob gospodarskega propada in takrat je šele Dunaj prišel do spoznanja, da se da država rešiti

iz finančnih težkoč le z dvignjenjem blagostanja njegovega prebivalstva. Zaraditega se je jelo tudi kmetijstvo sistematično pospeševati ter so v to svrhu stavili v državni proračun znatne vsote. Pospeševanje kmetijstva v bivši Avstriji je bilo pravzaprav vedno centralizirano v kmetijskem ministrstvu na Dunaju in se je v strogo začrtanih smernicah od tamkaj vršilo potom c. kr. kmetijskih družb po posameznih kronovinah. Ta centralizacija je obstala več ali manj prikrita do prevrata l. 1918. in kronovino, ki se ni udala brezpogojno diktatu z Dunaja, so znali na en ali drug način prav pošteno šikanirati. O tem bi se dalo glede Kmetijske družbe na Kranjskem pisati cele knjige.

Ker kmetijske družbe kot avtonomne in zasebne korporacije v raznih kronovinah niso vedno parirale dunajskemu diktatu, so pustili v državnem zboru skleniti okvirni zakon o deželnih kulturnih svetih, ki je bil tako prikrojen, da so bili ustanovljeni deželni kulturni sveti le birokratske organizacije pod popolnim vplivom kmetijskega ministrstva na Dunaju.

Ob prevratu l. 1918. so imele že skoraj vse kronovine bivše Avstrije svoje deželne kulturne svete, izvzemši Goriško, Trst, Galicijo, Štajersko in Kranjsko. Na Goriškem in v Trstu ni prišlo do deželnih kulturnih svetov, ker bi v njih imeli Slovenci večino, in v Galiciji pa zato ne, ker so Poljaki zavzemali v bivši Avstriji neko posebno stališče in si niso pustili v nobeni zadevi kaj vmes govoriti. Na Štajerskem bi prišli z deželnim kulturnim svetom Slovenci zaenkrat do prevelike veljave, kajti spodnje štajerske kmetijske okrajne zadrage bi bile večinoma v slovenskih rokah in vobče bi pa „grofje“ in drugi plemiči prišli ob veljavo pri dež. kulturnem svetu.

V bivši Kranjski je dvakrat imelo priti do ustanovitve deželnega kulturnega sveta; enkrat so v deželnem zboru preprečili tozadevni zakon ti, drugič oni, in tako je ostalo pri „c. kr. kmetijski družbi za Kranjsko“; posledice je družba obilokrat čutila, a je molčala in je z marljivim in napornim delom znala svoj ugled ščititi. Neznatne državne podpore za režijo in za izdajanje družbenega glasila, ki so se podeljevale vsem glavnim korporacijam v drugih kronovinah, kranjski kmetijski družbi niso hoteli dati in ko so jo slednjič vsled nekega kompromisa vendarle dovolili, so jo včasih šele po preteku več let izplačali. Državne podpore za posamezne panoge kmetijstva so kranjski kmetijski družbi obljubovali „mit Vorbehalt der verfassungsmässigen Bewilligung“, so jih le deloma izplačevali, včasih sploh ne, češ, da so že zapadle, ali pa so jih nalašč dajali drugim korporacijam. Vedno so znali najti kako pot škodovati ugledu bivše c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki si je upala slovenski uradovati in ni šla pod dunajski jarm. Vsaka zadeva je bila „politikum“ in vsaka zadeva se je tako rešila, kakor je oni državni poslanec hotel, ki je bil ravno „dober“ z dotičnim referentom v kmetijskem ministrstvu. Če se sedaj po prevratu v naši novi državi SHS ne ugotovi družbenim zahtevam pri centrali v Beogradu, naj imajo zabavljaci pred očmi, da že v bivši Avstriji ni bilo bolje in da so danes razmere družbe do centrale v Beogradu popolnoma druge nego v bivši Avstriji. Šele v zadnjem letu dobiva družba odgovore na svoje vloge in se jo semtertja za kako mnenje vpraša, poprej se pa za Kmetijsko družbo za Slovenijo v Beogradu sploh ni znalo.

Kmetijska družba za Slovenijo je danes popolnoma zasebna in avtonomna korporacija, ona napram kmetijskem ministrstvu v Beogradu ni ne oficijska in ne oficijozna, kajti na mestu

Kmetijske družbe stoji sedaj „Oddelek za kmetijstvo Pokrajinske uprave za Slovenijo“, in sedaj, ko pride do ustanovitve „oblasti“, bo vsaka oblast imela svoj kmetijski urad, ki bo razpolagal z državnimi podporami. Menda se pripravlja zakon za ustanovitev „kmetijskih zbornic“, ki bodo v vsaki oblasti, in potem itak preneha vsak stik Kmetijske družbe s centralo. In prav bo tako! Kmetijska družba za Slovenijo bo naprej obstala in konkurenca naj pokaže, če bo imela pravico do obstoja.

Med kmetovalci, in celo med izobraženimi, vlada mnenje, da so deželni kulturni sveti in kmetijske družbe delovale in dajale podpore iz svojih sredstev. To ni in ni bilo res. Kar so te korporacije storile za povzdigo kmetijstva potom podpor, so storile le z državnimi in deželnimi denarji.

Z ozirom na vsa ta pojasnila, naj si udje naše družbe zapomnijo in naj imajo vedno pred očmi:

1. Bivša Kmetijska družba za Kranjsko je bila ob prevratu l. 1918. popolnoma avtonomna in zasebna družba, zato so bili samovoljni sklepi takratnega glavnega odbora, v kolikor niso bili v skladu z družbenimi pravili, in takratne odredbe deželne vlade **neveljavne**. Dekretiranje, da se takratni genijalni in zaslužni družbeni predsednik dr. Evgen Lampe kar preprosto odstavi, je bila protipravilna samovoljnost, ki je nihče ne more na kakterikoli način zagovarjati. Vse takratne protipravilne naredbe je treba pribiti, ker utegne priti še enkrat do kakih pravnih sporov.

2. Družbeni občni zbor dne 30. decembra 1919. (in še manj njega protipravilno nadaljevanje 20. maja 1920.) **sploh ni bil veljaven**, ker se ni sklical po predpisih družbenih pravil in so glasovali **neizvoljeni** /podružnični delegati. Izprememba družbenih pravil se je vršila **protizakonito**, ker so jo izvršili nepravilno proti predpisom družbenih pravil. Deželna vlada, ki je nova družbena pravila potrdila, je bila zapeljana v zmoto.

3. Sedanja „Kmetijska družba za Slovenijo“ nima sredstev dajati iz svojega premoženja podpore v prosep kmetijstva, če jih poprej ne izposluje od kmetijskega ministrstva v Beogradu. To ministrstvo pa ima v to svrhu samo svoj podrejeni urad v „Oddelku za kmetijstvo Pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani“ in po ustanovitvi pokrajinskih oblasti, bomo imeli kmetijske urade pri oblastnih v Mariboru in v Ljubljani, ki bosta razpolagala s podporami v prosep kmetijstva, ki jih bodo dovoljevale država in vsaka oblast v svojem delokrogu. Za podpore v prid kmetijstva se je torej obracati naravnost na imenovane urade. — Sicer je pa gmotni položaj „Kmetijske družbe za Slovenijo“ postal tak, da je potrebna skrajna varčnost, kajti njen strokovni oddelek je že od prevrata sem vsako leto za več stotisoč kron pasiven, in ta primanjkljaj kriti z donosom iz družbenega blagovnega prometa, je v največjem nasprotju z umnim in zdravim gospodarstvom, ki bo dovedel do katastrofe, če se razmere ne uredi. Družbeni udje imajo pravico do reda in tega morajo dobiti, a glavni odbor ima dolžnost ta red napraviti po navodilih in zapovedih, ki mu jih dajejo družbena pravila in družbeni občni zbor, nikakor pa ne po samovoljnih sklepih glavnega odbora, ki niso v skladu z družbenimi pravili.

Gustav Pirce.

Gnojenje strniščne ajde.

V nobeni drugi pokrajini naše države ne igra strniščna ajda v kmetijskem gospodarstvu tako važne vloge kakor v Sloveniji, in sicer to iz dveh vzrokov: prvič naša pokrajina pridelava premalo žita (pšenice in rži), da bi zadostovalo za prehrano kmetijskega ljudstva; primanjkljaj se mora torej nadomestiti s pridelkom, ki se da doseči izven navadnega kolobarjenja. Drugič ima slovenski kmet premalo zemlje, vsled tega mora svoj kulturni svet čim najintenzivneje izrabiti. To je vzrok, zakaj imamo pri nas toliko strniščnih sadežev in med njimi ajdo, ki igra z ozirom na prehrano kmetijskega ljudstva vašno vlogo.

Pridelek ajde se je pa v zadnjih letih začel tako krčiti, da so kmetovalci že pričeli dvomiti, ali se njeno pridelovanje sploh še izplača. Vzrok neuspehom leži pa v zemlji, ki je po drugih rastlinah tako izsesana, da ostane ajdi premalo hranil. Ajdi moramo torej gnojiti.

Katere redilne snovi prihajajo pri gnojenju ajde v poštev?

Dušik pospešuje v prvi vrsti raščo rastlin. Ker pa želimo, da ajda malo časa rase in hitro dozori, razentega dobi v zemlji navadno dovolj dušika, bomo gnojenje z dušičnatimi gnojili opustili.

Fosfatna gnojila pospešujejo napravo semen, klenega zrnja in hitro dozoritev, morajo biti pa v taki obliki, da jih ajda hitro izkoristi. Dali jih bomo torej zemlji v obliki superfosfata. Na to gnojilo so se kmetje že pred vojno tako navadili, da so ga samo za strniščno ajdo letno uporabili do blizu 100 vagonov, in to skoraj samo na bivšem Kranjskem. Uspehi s tem gnojenjem so bili tako očividni, da so v letih, ko ni bilo dobiti superfosfata, kmetovalci začeli opuščati pridelovanje ajde.

Kalija vzame ajda iz zemlje do 53 kg na en hektar, kar nam dokazuje, da potrebuje veliko kalijevih gnojil. V ta namen jemljemo najrajše 40% kalijevo sol, kajti kajnit je vsled svojih klorovih spojin za ajdo pravi strup, torej ji je naravnost škodljiv. Dobro gnojilo za ajdo je tudi lesni pepel, ki ima dovolj kalija v sebi.

Dosedanji gnojilni poskusi s superfosfatom in kalijevo soljo, ki so se izvršili na bivšem Kranjskem, nam kažejo prav lepe uspehe s tem gnojenjem. Pri teh poskusih je vzeti na hektar ali na dva orala ajde po 100 kg kalijeve soli in 300 kg superfosfata. S takim gnojenjem se je pridelalo za 800 kg, 1040 kg, 710 kg ajde več na hektar. Upošteva današnje cene ajde (po 12 K kg) in gnojil, dobimo čisti dobiček od 7400 K, 10.280 K, 6320 K. Te številke nam zadostno pričajo, kako se gnojenje ajde z umetnimi gnojili izplača.

V splošnem gnojimo na hektar = približno dva orala ajde — po 80—100 kg 40% kalijeve soli in 200—300 kg superfosfata. Na en mernik posetve se računi deseti del te množine.

Oboje gnojil je tik pred setvijo (ne poprej) pomešati ter posejati po sprašeni njivi; potem se ajda vseje in podvleče.

Kmetijska družba ima v zalogi kalijevo sol, rudninski in kostni superfosfat ter je njih cena razvidna iz „Družbenih vesti“ vsakega „Kmetovalca“. Priporočati bi bilo, da podružnice zberejo naročila svojih udov in naročijo skupno najmanj po en vagon, ker pride potem blago cenejše in se tovarnina zniža.

Načelstva podružnic in tudi drugiude se nujno pozivljajo, da razglasijo zbiranje naročil za te vrste umetnih gnojil za ajdo in jih pravočasno naroče, kajti tik pred setvijo je z naročili tak naval, da družba težko ustreže vsem naročnikom.

Vinogradniki, škropite in žveplajte svoje trsje!

Ta opomin je pravzaprav v sedanjem času odveč, ker vsak bi moral imeti že toliko razuma in lastne razsodnosti, da na podlagi tolikoletnih izkušenj lahko sam brez tozadavnega opomina pravo ukrene. Kakor sem se pa osebno pretečen teden, potujoč po nekaterih vinorodnih krajih, prepričal, ni temu tako. Na moj nasvet, naj vinogradniki s škropljenjem in z žveplanjem nikar ne odlašajo, se jih je večina odrezala, „ja, saj je še premajhno mladje“.

Res je, da je letos za ta čas trsje premalo razvito, tako da se ponekod komaj zarod pokazuje; toda pomisliti je treba, da se bo isto, pri toliki moči in pri sedanjih vročini izredno hitro razraslo, ker narava zamujeno kmalu nadomesti.

In ravno vsled letošnjega tako menjajočega se vremena je nevarnost, da se bodo razne bolezni, v prvi vrsti peronospora in oidium (grozdna plesnoba), zgodaj in prav močno razvijale.

Zato se mora trsje poškopiti in požveplati še preden se te bolezni pokažejo, da se jih že v kati zatire. Nič ne de torej, če so poganjki šele pedenji dolgi.

Ker se bodo vsled zakesnele rašče, novi poganjki prav naglo razvijali, bodo vsi ti deli z zarodom vred jako nežni in zato proti boleznim jako občutljivi. Zato jih je treba s tem večjo skrbnostjo pravočasno pred njimi obvarovati.

Za sedanje prvo škropljenje bo zadostovala enodotna galična tekočina, ali pri porabi bosnapaste, tudi 1 kg na 100 litrov vode. Pri drugem in tretjem škropljenju, ki naj se letos vrši normalno, 10—15 dni po prvem (v primeru, da ni prvega škropljenja dež odpral), naj se uporabi močnejša tekočina, in sicer 1½—2%. Isto velja za tretje škropljenje, ki bo treba letos izvršiti najbrže proti koncu junija, vsekakor pa takoj prve dni julija.

Posebno zarod in vršički naj se prav dobro poškopijo. Obenem, t. j. še tisti ali naslednji dan po škropljenju, je trsje tudi lahno, nena debelo, požveplati, da se ga plesnoba ne loti.

Galica, žveplo in to delo povzročijo pač velike stroške, a ti ne znašajo niti stotino škode, ki nastane s prepoznim ali zanikarnim tozadavnim delom.

Kdor z glavo misli, se pri današnjih vinskih cenah ne bo ustrašil ne prevelikega dela in ne prevelikih stroškov, ker si že z enkratnim pravočasnim škropljenjem, ki ga stane mogoče le 100 K, prihrani na ugodnem pridelku na tisoče kron.

Kakor hitro se Vam nudi ugoden dan za izvršitev tega dela, pustite vse drugo in obrnite vso svojo pozornost na vinograde, če nočete v jeseni imeti škode ter biti zamehovani od previdnih sosedov.

Fr. Gombač.

Šest kmetijskih resnic.

Ciril Prijatelj.

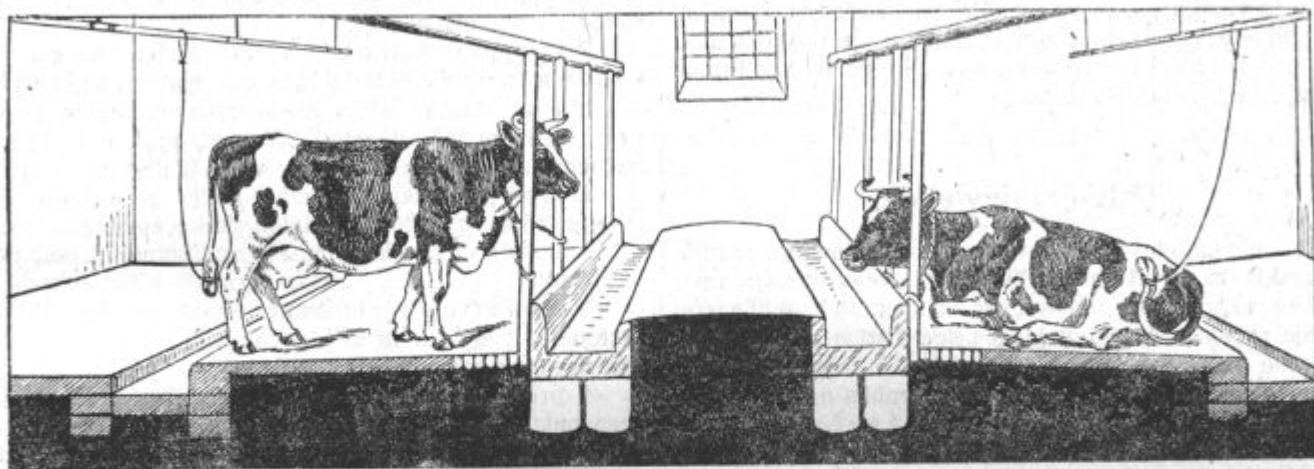
II.

Za izboljšanje govejih hlevov, naj odkrije druga kmetijska resnica še eno napako, katere ne bo delovnemu in podjetnemu kmetovalcu težko popraviti. Omeniti hočemo prostor, v katerem se mora žival leto in dan kretati in krmiti, in sicer so **to slabe staje in poškodovane jaslí.**

Stanje teh naprav po naših hlevih je tako slabo, da se marsikatera žival gotovo ne počuti v njih najbolje. Staje so po nekod tako prostorne, da se lahko odvezana živina po njih spreha. To daje živini možnost, da raz-

V tako napravljenih stajah ostane živina vedno snažna. Varčuje se tudi s steljo, za katero je ponekod velik križ.

Po naših krajih se nahajajo po hlevih splošno še lesene jaslí. Nihče jih ne bo odpravljaj. Izboljšati jih je treba le tam, kjer so slabe. Jasli, dvignjene nad 35 cm, so previsoke. Podoba 14. nam predločuje, kako se lahko na preprost način jaslí popravijo, oziroma pravilne naredo. Da živina ne razmetava krme po staji, naj se vdela ograja v jaslí ter jo pritrdi na drugo stran ali pa v zid. Kjer so pa v slabem stanju, tam naj se napravijo nove. 20 do 30 cm visoke jaslí iz betona ali opeke in s cementom prevlečene so jako trpežne.

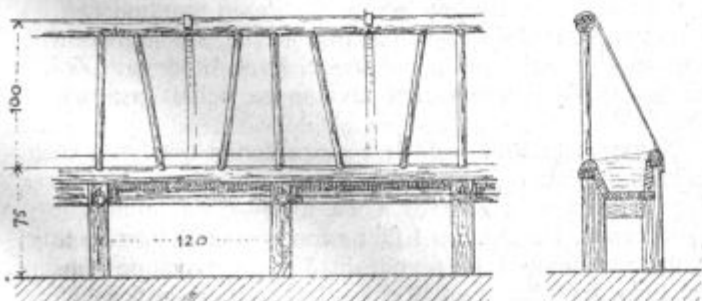

Podoba 13.

naša blato ter povzroča njih umazanost, z njo pa veliko dela in nezdravja. Drugje vidimo zopet nasprotno preozke in prekratke staje, v katerih živali nerodno leže, druga drugo vznemirjajo ter se neredkokdaj pripeti nesreča ali poškodba. Najdejo se pa tudi še staje, katerih tlak je spredaj pri glavi nižji kakor zadaj. Tako se tekoči odpadki scejajo pod jaslí, kar vpliva na žival in pokladano krmo zelo slabo.

Umni gospodar si zna hitro pomagati. Z malimi stroški popravi sam vsako leto nekaj v hlevu. Na ta način nastane iz luknje v zidu okno in iz jame lepa staja z odvodnim jarkom.

Staja za živino mora biti tako dolga in široka, da žival v njej lahko leži in stoji ter je ne more onesnažiti. Podoba 13. nam kaže tako pravilno stajo, ki meri od jaslí do odvodnega jarka 1·90 m dolžine in 1·20 m širine. Od hodnika je vzvišena za 5—10 cm. Ob koncu staje je jarek 15 cm globok in 40 cm širok. Nagnjen je proti izhodu. Tlak staje, ki je lahko iz po robu postavljenih močno žganih opek, betona ali lesa, mora biti nekoliko nagnjen, da se lažje odceja gnojica.

Podoba 14.

Pri tej priliki pa ne smemo prezreti pri nas še povsod obdržane starokopitne hlevske naprave, to so **gare.** Kadarkoli gre tujec po naših hlevih in kupuje klavno živino, vidi po njih gare in takoj lahko upravičeno sodi o naših žanikarnih živinorejcih. Ne le, da ta naprava ničesar ne koristi, ampak naravnost škoduje. Vlekčnost hrbta in preobila trebušnost naših krav je v veliki meri pripisovati tej stari napravi.

Kmetovalcu, ki takoj brez odlašanja vrže gare iz hleva, ne bo tega nikoli žal, ker bo imela njegova živina vedno ravno hrbtenico.

„S snago v hlevu in z lepim redom se druží snažnost živine!“

(Dalje pril.)

Trsna pršica.

V zadnjem času smo iz raznih krajev Slovenije prejeli trsne liste, napadene po bolezni, ki ni tako znana kakor peronospora in grozdna plesnoba. Zgodaj spomladi opazimo na mladem trsnem listju melhurčaste pikice, ki so na gorenji strani lista zelene, oziroma temnorjave, na spodnji pa preprežene z belimi, plesnivcu podobnimi dlačicam. Ta dlakasta prevlaka, ki pozneje porjavi, včasih tudi porumeni in nazadnje počrni, je nekoliko podobna peronospori. Zaraditega so marsikateri vinogradniki, preden so to bolezen natančneje spoznali, mislili, da so te bele dlačice prva znamenja strupene rose, kar pa je popolnoma napačno. Vzrok teh bradavic na trsnem listju je zajedalka trsna pršica ali listna grinta (*Eriophyes vitis*). Ta pršica je zelo majhna, polžu podobna živalca, s štirimi nožicami in koničastim rilčkom, s katerim se pri-seša na spodnjo stran lista ter pije sok iz njega. Trsna pršica je tako majhna živalca, da je s prostim očesom ne moremo opaziti, pač pa z dobrim povečevalnim steklom.

Navzgor izbuhneni mehurčki na listu trte nastanejo povsod tam, kjer se je pršica zabodla v listno mečo. V globelich na spodnji strani lista med že omenjenimi dlačicami živi veliko število trsnih pršic.

Trsna pršica ni nevarna bolezen ter ne povzroča vinogradniku nikake preglavice. Zgodi se pa tuintam, seveda le redkokdaj, da nastopi v tako veliki množini, da znatno oškoduje izrastke na trtah. Če se je ta zajedalka tako močno razplodila, jo je zatirati na sledeči način:

Napadene liste je pobirati in sežigati, pri rezi je močno skrajšati trte, ter je rožje takoj požgati. Živalca namreč prezimuje na rozgah, oziroma pod luskinami na zimskih popkih.

Naravni sovražnik trtne pršice je neka osmeronoga pršica in ličinka ose-šiškarice. Pri tej ličinki sta glava in vrat tako ozka, da ji je omogočeno prodreti skozi dlačice, pod katerimi se nahajajo pršice, ki služijo kot hrana zgoraj navedenim živalcam.

Tobačni izvleček.

Izmed najboljših sredstev za pokončevanje raznih rastlinskih in živalskih škodljivcev, je brezdvomno tobačni izvleček. S svojim strupom nikotinom uničuje razna mrčesa tedaj, ko pride ž njim v dotiko. V zadostno močni mešanici deluje tobačni izvleček proti vsakemu mrčesu; predvsem se pa uporablja proti mehko-kožnim in golim škodljivcem zlasti „se sa č e m“, ki sesajo rastlinski sok. Taki škodljivci so: listne uši, krvave uši, mladi kaparji in listne bolhe, stenice, vrtnice bolhe itd., dalje male gosenice zavijačev, grozdni kiseljak, male gosenice moljev in različne ličinke listne ose, ki se pojavljajo zlasti na sadju in vrtnicah, proti žitnemu krešču (bržcu) in proti različnim drugim ličinkam listnih žuželk.

Kaj je tobačni izvleček?

Tobačni izvleček izdelujejo v tobačnih tvornicah iz tobačnih odpadkov, zlasti iz tobačnih čimž s prekuhavanjem in z zgoščanjem. Tobačni izvleček je črnorjava gosta tekočina, ki se dandanes izdeluje v gostoti s 36% vsebino. Pri uporabi se mora z vodo razredčiti. Da se tobakov izvleček rastlin in živali bolj prime, se priporoča škropilni zmesi primešati $\frac{1}{2}$ mazavnega mila (t. j. $\frac{1}{2}$ kg mila, raztopljenega v vroči vodi na 100 litrov tekočine). Mazovno milo se lahko nadomesti tudi z $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ litra lizola na 100 litrov. Dodatek 1% denaturiranega špirta poveča učinek posebno pri onih škodljivcih, ki jih varuje volnata odeja, n. pr. krvava uš.

Pri škropljenju se mora mrčes po možnosti dobro oškropiti in je paziti posebno na spodnjo stran listov, kjer se ta navadno drži.

Kako se uporablja tobačni izvleček?

Tobačni izvleček, ki se dobiva iz tvornic za tobak, ima dandanes gostoto s 36% vsebine, torej je v 100 litrih izvlečka 36 litrov trdih snovi. V taki obliki je neprimeren za pokončevanje škodljivcev in se mora zato pred uporabo razredčiti z vodo; šele s tako redko tekočino se potem škropi napadene rastline ali pa mažejo živali. V kakšni meri ga je razredčiti, je navedeno pri posameznih škodljivcih.

Tobačni izvleček oddaja v večjih množinah kr. tobačna tvornica v Ljubljani, in sicer v pločevinastih zaklopnicah po 5 kg težkih. V zalogi ga ima in ga oddaja v manjših množinah tudi Kmetijska družba za Slovenijo.

Za pokončevanje omenjenih škodljivcev se pa uporablja tudi

tobakov prah.

Iz tobakovega prahu se pripravlja škropilna tekočina na ta način: 1 kg tobakovega prahu se zmeša v 25 litrih vode in se pusti to zmes med večkratnim mešanjem stati čez noč. Izluženi prah se nato precedi skozi platno. Tako se dobi škropilno tekočino, ki odgovarja 1% raztopini tobakovega izvlečka. Dvakrat tako močna zmes, zahteva tudi dvakratno množino tobakovega prahu. Da tako dobljeno in očiščeno škropilno tekočino obvarujemo gnilobe, ji dodamo 4 grame lizola na 100 litrov.

Tobačni prah se rabi tudi v suhi obliki namesto močne mešanice tobakovega izvlečka proti mrčesom, posebno na vlažnih mestih.

Naprava škropiva iz tobačnega izvlečka zoper škodljivce na rastlinah.

1. Proti listnim ušem, mehurnjakom, malim gosenicam, ličinkam itd., je vzeti 2% raztopino, t. j. 2 kg tobačnega izvlečka na 100 litrov vode (2 dkg na liter);

2. proti jabolčnemu listnemu molju, gosenicam, vrtačam, ki rijejo v rastlinskih delih, skakačem (zemeljske in listne bolhe) in podobnim 2% raztopino, z dodatkom $\frac{1}{4}$ % lizola;

3. proti krvavi uši in drugim volnatim ušem, itd. 4% raztopino, z dodatkom 2% mazavnega mila in 1% denaturiranega špirta;

4. proti raznim škrtatom 2% raztopino, z 1% mazavnega mila in 1% denaturiranega špirta;

5. proti mazavi uši (ličinkam listne bolhe), črešnjevci grizlici (posebno na hruškah) in proti šparglovci 4% raztopino kot dodatek k $\frac{1}{2}$ do 1% petrolejevi in milovi zmesi;

6. proti žitnemu skakaču in žitnemu brzcu 3—5%;

7. proti kiseljaku in grozdnemu zavijaču pri trtah 3% raztopino, in sicer kot dodatek k navadni galično-apneni zmesi tik pred in po cvetju ter s $\frac{1}{2}$ % mazavnega mila, posebno julija in avgusta proti kiseljaku;

8. za okajevanje v zaprtih rastlinjakih, gorkih greдах itd., čez noč proti listnim ušem, črni muhi (mehurnjaki), zeleni muhi, grizlicam itd., se izpuhti na kovinskih ploščah nad špiritovim ognjem 2 grama tobačnega izvlečka za vsak kubični meter prostornine.

Če je izvleček pregost, se navadno pri izpuhtevanju prehitro oskorji. Da se to zabrani, naj se dolije izvlečku ena tretjina vode.

Naprava mazila iz tobačnega izvlečka zoper škodljivce na živalih.

Tobačni izvleček je tudi izvrsten pripomoček za uničevanje zajedalcev naših domačih živali, n. pr. proti bolham in ušem, proti garjam (pršici) itd. Da uničimo uši in garje, moramo z izvlečkom, toda le v razredčeni obliki, namazati kožo živali. Koža pa ne sme biti razpokana ali ranjena, da ne nastopi vnetje. Zabraniti moramo tudi, da se živali ne ližejo na namazanih mestih, ker je nikotin strup, ki more, ako pride v želodec, živali škodovati. Zaraditega je dati namazanem živalim za nekaj časa nagobčnik.

Namazati se sme koža le z razredčenim tobačnim izvlečkom, in sicer z $\frac{1}{4}$ do 2% raztopino, t. j. $\frac{1}{4}$ do 2 kg izvlečka na 100 litrov vode, ali 4—6 navadnih žlic na liter vode. Da dobimo 1 liter enoodstotnega tobačnega mazila, vzamemo 1 liter vode in 3 polne navadne žlice tobačnega izvlečka, za 2% zmes 1 liter vode in 6 polnih žlic izvlečka, za 3% zmes pa 1 liter vode in 9 polnih žlic izvlečka, itd.

Z mazanjem ušivih in garjavih mest na koži s tobačnim izvlečkom uničimo uši in garje nikakor pa ne gnid in jajčec pršice, iz katerih se zopet izvale zajedalci. Zaraditega moramo to zdravljenje po 4—5 dneh ponoviti, in to tedensko toliko časa, dokler se nismo prepričali, da ni več uši in ne garj na živini. Navzlic temu moramo pa še nekaj časa dobro pregledavati živali, če ni vendar ostala kje še kaka uš, ki bi tvorila podlago za novo razmnoževanje uši in garj.

Pred mazanjem s tobakovo vodo se priporoča ušive in garjave živali ostriči in umiti s toplo lugovo vodo. Naravno je, da moramo hleve, svinjake in opremo v njih temeljito očistiti in prostore pobeliti. Snaga je glavna obramba proti vsem živalskim zajedalcem.

Organiziranje dolenjskih vinogradnikov.

Ciril Dolenc.

Pred kratkim se je vršil v Brežicah sestanek dolenjskih in bizeljskih vinogradnikov ter se je pri tej priliki ustanovilo tam tudi vinarsko društvo za brežiški in krški okraj. To je zelo zdrav in vsega priznanja vreden pojav zavednih vinogradniških krogov, ki jim je gotovo pri srcu, da pridejo vina teh krajev do prave veljave. Vinski pridelki teh krajev so si glede splošnega značaja in posameznih kakovosti zelo podobni. Tudi bela kranjska vina se je sklenilo pritegniti tej razstavi.

Po mojem mnenju bi morala biti organizacija zasnovana na združenem temelju. Samoobsebi je umljivo, da morajo tej organizaciji pripadati ne samo najodličnejši vinogradniki brežiškega, krškega, novomeškega in črnomaljskega okraja, marveč bi morali pristopiti v mnogobrojnem številu tudi naši kmetje-vinogradniki. Zavedati se morajo, da je, kakor pri vseh drugih stanovih, dandanes le v močni organizaciji zajamčena moč k smotrni napredku in da morajo tudi oni s skupnim delom pokazati razumevanje za povzdigo svojih lastnih koristi pri razvoju vinogradništva, ki tvori v vinorodnih krajih gotovo ono gospodarsko panogo, od katere je v današnjih časih pričakovati navzlic velikim obdelovalnim stroškom, sorazmerno še najboljši dohodek. V tem zmislu bi morale v vinorodnih krajih naše kmetijske podružnice storiti svojo vzbujajočo dolžnost!

Če se ozremo po vinskih trgovinah in veletrgovinah v Ljubljani in drugod po naših krajih, najdemo le bore malo ali skoraj nič naših dolenjskih vin, ker je tem podjetjem v prvi vrsti marspekuativna stran. Segajo le po cenenihi vinih drugih vinorodnih krajev, ker z njimi dosežejo tem večji dobiček, kar jim s trgovskega stališča navsezadnje ni zameriti. Seveda je tako postopanje v nasprotju interesom razvoja ožjega domačega vinogradništva. Istina je pa tudi, da imajo naša dolenjska vina v primeri z drugimi res višjo ceno in da zaraditega ne prenesejo lahko prave vinske kupčije. Pri nas jih je edino mogoče točiti še tam, kjer gostilničarji naravnost pri producentu kupujejo blago, to je v neposredni okolici in pa tudi še v Ljubljani. Zbog večje cenenosti drugih vin se pa n. pr. tudi Ljubljančanje zalagajo le sproti z neobhodno potrebno množino in kupujejo ponavadi le od znanih večjih in boljših pridelovalcev.

Pa tudi ta nakup je po veliki večini omejen na rdeča vina, ki so pri nas tako udomachena, da je in bo povpraševanje po istih vedno na dnevnem redu. Za naša sortirana in sploh boljša dolenjska vina, se pa zahtevajo take cene, da, prostodušno rečeno, ne morejo konkurirati z vini iste ali celo boljše kakovosti boljših štajerskih vino-

rodnih krajev. Posledica tega je in bo, da pri količkah dobrih letinah ne bo mogoče naših vin vnovčiti. Ravno zaradi tega je organizacija prepotrebna, ker bo njena glavna naloga skrbeti za izvoz in ker bo le potom organizacije pridobiti našim vinom ono veljavo, ki jo po pravici zaslužijo.

V posameznih vinskih okrajih bo treba poiskati primerne, velike, dobre kleti, kjer se bo vina zbiralo in po njih kakovosti tudi sortiralo. Z umnim kletarstvom in pravo izbiro pri sortiranju bo mogoče doseči vinom finjši in harmoničnejši okus, z eno besedo, dvigniti njih kakovost in jih čimbolj usposobiti za trg in izvoz. Ustvariti nam bo posebne tipe naših vin iz posameznih krajev in bo potem glavna naloga organizacije držati se onih tip, ki bodo najbolj ugajale in za katerimi bo največ povpraševanja. To je pa le mogoče doseči potom pravilne kletarske tehnike, ki mora biti v rokah večjih strokovnih moči. Le, če se bomo na ta način pripravili za izvoz, da bomo imeli tudi dovoljno količino posameznih tip vedno na razpolago, bo potem mogoče s komercialno spretnostjo delovati na izvoz v inozemstvo in obdržati trg tam, kjer smo se enkrat na solidni podlagi zasidrali.

Neizogibna bo vsekakor tudi dobra reklama, ki bo potrebna, da pripravimo pot našemu izvozu, dokler se ne uveljavimo. Sem gotovo mnenja, da je razstava naših vin na Ljubljanskem velesejmu potrebna in da je sposobna mnogo pripomoči k udejstvovanju naših prizadevanj. S tem pa, da bodo le nekateri zavedni boljši vinogradniki razstavili vina v svrhu, da jih na velesejmu potčijo, splošnosti ne bo preveč pomaganega, če bodo dobili kupci od producentov za odgovor, da nimajo več vina naprodaj ali pa le neznatno množino. Vse drugače bo pa nastopala močna organizacija, ki bo tudi dejansko v položaju razstaviti razne tipe svojih vin, od katerih se bo dobila poljubna množina namiznih, sortiranih in botilnih vin res tudi naprodaj.

Pri tej priliki moram pa še opozoriti na dejstvo, da bo organizaciji tudi na to delovati, da se v Ljubljani ustanovi klet (točilnica), kjer naj se točijo izključno vina naših uvodoma omenjenih vinskih goric. Zakaj bi mi iz kranjskega dela Slovenije zastajali za drugimi deželami in ne bi naša organizacija točila naša lastna, pristna in zdrava vina v lastnem lokalu v slovenski rezidenci!

Še prav posebno pa hočem na tem mestu opozoriti, da bi s splošno gospodarskega vidika morali organizacijo najizdatneje podpirati tudi naši domači zadružni, denarni in bančni zavodi in da pri takem podjetju smejo vladati in odločevati edino gospodarski in nobeni drugi oziri.

Držimo se načela, da pri ustvarjanju vodi le združenje do gospodarskih uspehov in napredka!

Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.

Od strani kmetovalcev prihaja mnogo vprašanj glede povračila škode, povzročene po lovcih in divjačini, zato smatramo za umestno, obširneje pojasniti tozadevne zakone in podati navodila, kako je postopati v primerih, ko divjačina, posebno pa zajci napravijo škodo po drevesnicah, sadovnjakih, vinogradih in vrtovih.

Za bivšo Kranjsko velja deželni zakon od 19. maja leta 1889., števil. 12. dežel. zak. Po § 1. tega zakona je vsakdo, ki je upravičen izvrševati lov, dolžan povrniti:

a) škodo, ki jo pri izvrševanju lova naredi on sam, njegovi lovski gostje in pomožno osebje kakortudi pri lovu uporabljeni psi (škoda po lovu), in

b) praviloma vso škodo, ki jo v njegovem lovskem okraju povzroče zemljišču in pridelkom divje lovne živali, navedene imenoma v § 1. zakona z dne 22. avgusta 1889., dež. zak. štev. 20. (škoda po divjačini).

Med te divje lovne živali spadajo: n. pr. jeleni, srne, divji kozel, zajec, divji kunc, fazani, divji petelini, gozdne in poljske jerebice, prepelice, race in razne druge divje ptice. To so lovske živali.

Povračilo ne gre samo oškodovanemu zemljiškemu posestniku, ampak tudi zakupniku, upravičenemu uporabniku ali užizniku, v kolikor so bili ti po izvrševanju lova ali po divjačini oškodovani.

§ 4. Pravi, da zemljiški posestnik, oziroma zakupnik, upravičeni uporabnik ali užiznik zemljišča sicer ni dolžan se z ograjo ali z drugimi pripravami zemljišče braniti zoper škodo po divjačini; vendar ima samo tedaj pravico do povračila škode, ki jo povzroči divjačina po sadnih, zelenjadnih ali umetnih vrtovih, po drevesnicah in na posamič stoječih drevesih, če se ne dokaže, da je škoda nastopila zaradi tega, ker je oškodovanec opustil one v tamošnjem okraju običajne priprave, s katerimi dober gospodar take reči navadno zavaruje.

§ 5. Če je bila škoda na žitu ali drugih pridelkih, katerih vrednost je možno zračunati šele ob žetvi, storjena po lovu ali divjačini pred to dobo, tedaj je škodo povrniti v onem obsegu, v katerem se kaže ob žetvi (§ 7.).

§ 6. O zahtevah za povračilo škode razsoja politično okrajno oblastvo onega okraja, v katerem se je škoda zgodila.

§ 7. Oškodovanec mora svoje zahteve za povračilo škod, storjenih po lovu in divjačini, naznaniti pripolitičnem okrajnem oblastvu najpozneje v 14 dneh po tem, ko je zanje izvedel. V primerih § 5. mora oškodovanec vrhutega tudi pravočasno prositi, da se škoda pred začetkom žetve oceni.

Če se povračila ne zahteva v navedenem roku, oziroma ako se opustijo prošnja za cenitev, izgubi pravica do odškodbe svojo moč.

Glede te določbe se opozarjajo kmetovalci, da naj storjeno škodo takoj, ko so jo dognali, naznanijo na pristojnem mestu in se ne puste varati od lovskih upravičencev ali njih čuvajev, ki navadno potolažijo oškodovance z obljubo, češ, da bodo že poravnali vso škodo. Tako jih zapeljejo, da mine 14 dni, rok prijave zapade in oškodovanec ni več upravičen zahtevati odškodnine. Na ta način se lovski upravičenci največkrat otresejo povrnitve škode, povzročene po divjačini.

§ 8. Politična oblast naroči županstvu, da pravočasno preceni škodo po izvedencih. Cenitvi kakortudi uradnim poizvedbam sme prisostvovati oškodovanec, pa tudi lovski upravičenec, ki se oba morata obvestiti. Pred poizvedbami je v vsakem primeru popreje poizkusiti stranke poravnati. Ako se tega ne posreči, določi odškodnino politično okrajno oblastvo. Proti njegovim odločbam je dopustna tekom 14 dni pritožba na politično deželno (pokrajinsko) oblast. To so glavne določbe deželnega zakona za bivšo Kranjsko.

Za bivšo Štajersko je v veljavi lovski zakon od 21. septembra 1906., štev. 5. dež. zak. iz l. 1907., in sicer §§ 70.—98.

Glede povrnitve škode veljajo vobče isti predpisi kakor pri kranjskem deželnem zakonu, v podrobnem pa sledeči:

Med lovne živali spada na Štajerskem tudi jazbec, med ptice tudi divji golob.

§ 74. predpisuje, da je vsak posestnik upravičen svoja zemljišča obvarovati pred divjačino, samo ne s pripravami za lov teh živali.

Vsakdo je tudi upravičen odganjati divjačino s svojega zemljišča na različne načine in v vinogradih od 1. septembra do 31. oktobra tudi s strašilnimi streli (ne z ostrimi). Če se pri tem divjačina poškoduje ali pogine, tedaj lovski upravičenec nima pravice za to zahtevati odškodnine.

Lovski upravičenec sme zgraditi tudi tuja zemljišča proti divjačini, v kolikor to ne ovira lastnika pri uporabi tega sveta.

§ 75. določa, da se škoda po divjačini v sadovnjakih, zelenjadnih in lepoticnih vrtovih ter v drevesnicah ali na posamezno stoječih mladih drevesih povrne le tedaj, če se dokaže, da se je zgodila v kljub temu, da je lastnik zemljišča primerno zavaroval te predmete, kakor to navadno vrši umen kmetovalec, na pr. pri mladih drevesih ovil debla s slamo do višine 120 cm, in večja debla obdal z drevesnimi koši v isti višini, tako da je divjačini zabranjen dostop do debla.

§ 76. Če se škoda, povzročena po lovcih in divjačini, da ugotoviti šele ob žetvi, potem se jo povrne v isti izmeri, v kateri se jo ugotovi ob času žetve.

§ 78. Če se oškodovanec in lovski upravičenec glede škode ne moreta sporazumeti, pride zadeva pred posebno razsodišče, kateremu imenuje načelnika in namestnika politično okrajno oblastvo po zaslišanju občinskega odbora in lovskih upravičencev.

§ 82. Oškodovanec mora svoje odškodninske zahteve naznaniti načelniku razsodišča že v času, ko se povzročena škoda še lahko pozna in oceni, drugače ugasne njegova pravica do odškodnine.

§ 83. Načelnik tega razsodišča mora to zahtevo oškodovanca takoj naznaniti lovskemu upravičencu in pozvati oba na mirno poravnavo. Če se ta ne da doseči, določi načelnik kraj in čas za obravnavo s pozivom, da imenujeta stranki vsaka po enega razsodnika v razsodišče. Nadaljnji §§ določajo, kako ima postopati razsodišče.

§ 61. predpisuje, da se od začetka spomladi do končne žetve, ne sme loviti ne goniti po obdelanih njivah in vinogradih, če tega lastnik zemljišča izrecno ne dovoli.

§ 69. Pse, ki se jih dobi daleč od hiš ali čred, ko sami lovijo, in mačke, ki lazijo po polju in gozdu, smejo lovski upravičenci ali njegovi lovci pokončati.

Koroški lovski zakon z dne 4. avgusta 1902., dež. zak. štev. 15., je štajerskemu zelo podoben. Glede psov pa še povdarja, da se lovski psi lovskih upravičencev za časa brakad ne smejo postreliti. Mačke se streljajo le v gozdu.

To so glavna načela veljavnih deželnih zakonov o povrnitvi škode, povzročene po lovcih in divjačini.

Umestno pa je dodati še nekatere pripombe, oziroma pojasnila, važna pri tolmačenju teh zakonov.

Glede vinogradov je opozoriti na določilo gorskega rodu, po katerem sme občina v času zoritve grozdja prepovedati vsak pristop tujih oseb v vinograde in na pota ter steze med vinogradi, na Štajerskem je pa v tem času že po lovskem zakonu vsak lov prepovedan.

Razentega sme občinski odbor v občinah, ki so pretežno vinogradne, skleniti, da se zatrejo vsi zajci v občini. Ta sklep mora lovski upravičenec izvršiti. Če ga pa sam ne izvrši, ima politično oblastvo pravico na njegove stroške to storiti.

(Dalje prihodnjč.)

I. Plemenski sejm za bika v Št. Jurju ob južni železnici.

Podoba 15. (spada k članku, natisnjenem v 9. številu „Kmetovalca“ na str. 82.)

Nabirajte zdravilna zelišča.

[MR. M. R.]

Pomlad je prišla in nas obdarila z zelenjem in bujnim cvetjem.

Tebi, umni kmetovalec, pa je prinesla novih skrbi in trudapolnega dela na polju. V potu svojega obraza hodiš za plugom od rane zore do trdega mraka in prosiš blagoslova svoji setvi. Tvoji onemogli starši so pa ostali doma, žalostni, da Ti ne morejo olajšati truda in čuvajo razposajeno, nedoraslo deco.

Poln skrbi in naporov namreč pozabljaš na velike zaklade, kateri rasejo samonikli na Tvojih travnikih, vrtovih, pašnikih in gozdih — in to so zdravilna zelišča. Nisi jih posejal, nisi jim gnojl, niti jim prilival, sama so vzkli, rasejo, cveto in bodo ovenela v pozabljenosti. Nabiranje teh rastlin bi bilo zelo prikladno delo onemoglim starcem in otrokom.

Milijone in milijone so vredna vsa ta zelišča, katera vsako leto segnijo v naši državi. Koliko bogastva propada vsled naše nevednosti ali pa nemarnosti!

Še za svojo lastno potrebo jih ne nabereš. Ko pride mrzla zima in z njo bolezni, prihajaš v lekarne kupovat zdravila za drag denar, kakor kamelic, lipovega in ajbševega cvetja, gorskega mahu, trpotca, žajbla, preslice, raznih deteljic, brinjevih jagod, brinjevega olja, pelina, bezgovega cvetja, cjanove korenine, da, še celo suhih borovnic in še mnogo drugih.

Slušaj moj nasvet! Kadar greš v nedeljah in praznikih pogledat na polje in v gozd, vzemi s seboj svoje otroke. Pokaži jim vse te cvetlice in zelišča, povej njihovo ime, razloži jim, zakaj katera koristi in druga škodi. Pouči svojo dečo, kdaj in kako se morajo te rastline nabirati, sušiti itd. Ded in babica, katera se je iz velike izkušnje toliko razumeta na domače zdravilstvo, naj seznani tudi svoje vnučke in vnukinje s svojo umetnostjo.

Na ta način boš vcepil svojim otrokom ljubezen do matere narave in jih naučil ceniti svojo rodno grudo. Nehote pa jih boš navadil s tem na delo. Kadar pridejo iz šole domov, ali pa v počitnicah, bodo na paši nabirali

ta zelišča in bodo pozabili na posirovele igre, svoje „raverje in žandarje“, ne bodo več „bili koze“ in prihajali domov z napol razbitimi glavami in z okrvavljenimi udi. Doma jim boš pokazal, kako se te rastlinice očistijo in posušijo. Kadar bodo otroci nabrali že večjo količino, poneseš vse to v mesto in prodaš za lepe denarce. Za ta izkupiček pa prav lahko nabaviš otrokom potrebno obualo in obleko za zimo in Tvoji malčki bodo brezmejno veseli, kadar zagledajo svoje lepo plačilo.

Nabiranje teh rastlin pa ni samo velike važnosti za Tvoj kmečki stan, temveč za vso našo domovino. Dosedaj smo morali lekarnarji večino vseh teh zelišč dobavljati iz drugih pokrajin, da, celo iz tujih držav. Cele železniške vozove teh zelišč so nam prodajali tujci vsako leto za drag denar, čeprav jih pri nas v izobilju rase. Vsak nakup izven naše države pa zelo vpliva na vrednost našega denarja; kajti čimveč uvažamo, tembolj pada naša valuta.

Težek bo začetek, ali pričeti moramo. Samo pogumno na delo, bo že šlo!

Prihodnjič bom opisal nakratko vse one najvažnejše zdravilne rastline in slično, označil čas in način nabiranja, da bi čimbolj olajšal nabiranje in pouk onim, kateri se za to zanimajo.¹

(Dalje prihodnjič.)

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru 17. junija t. l. Prijave za tečaj, ki je brezplačen in se začne ob devetih dopoldne, je vposlati ravnateljstvu šole najpozneje do 15. junija t. l.

Petdnevni vinarski tečaj s posebnim ozirom na trsničarstvo in obnovo vinogradov se je vršil začetkom maja na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Udeleženci, ki so bili iz naslednjih okrajev: Maribor, Ptuj, Slov. Bistrica, Konjice

¹ Glej oglas drogerije Čvančara iz Ljubljane na zadnji strani!

in Rogatec, so se za stvar izredno zanimali. Želeti bi bilo, da bi se zanimanci udeleževali takih praktičnih tečajev v večjem številu.

Tečaj za vinogradnike in sadjarje. Na državni kmetijski šoli na Grmu se vrši 13. in 14. junija tečaj za vinogradnike in sadjarje, in sicer za zeleno cepljenje trt, okuliranje sadnega drevja in zatiranje trtnih in sadnih škodljivcev. Kdor se ga želi udeležiti, naj se takoj zgloši po dopisnici pri ravnateljstvu šole na Grmu, p. Novo mesto. Pričetek 13. junija ob devetih dopoldne.

Tečaj na drž. podkovski šoli. Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične 1. julija 1922. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do 5. junija 1922. prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list; 6. npravnstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Državna podkovska šola v Ljubljani.

Kmetijsko-nadaljevalni tečaj v Orla vasi, ki se je vršil letošnjo zimo pod vodstvom nadučitelja Rado Mejovškega, je dovršilo sledečih 18 učencev, in sicer s prav dobrim in dobrim uspehom: Breznikar Franc, Cizej Ivan, Grenko Matevž, Krownšek Ivan, Marovt Ivan, Povše Franc, Šketa-Grenko Franc, Turk Avgust, Božič Ivan, Kajtner Anton, Korun-Kovčev Ivan, Korun-Andrejčev Ivan, Marovt Ivan, Skok Franc, Šketa Franc, Turk Maks, Završnik Franc in Gmajner Viktor.

Gospodinjisko-nadaljevalni tečaj v Orla vasi, ki ga je vodila učiteljica Brišnik, je dovršilo 20 učenek, in sicer: Božič Marija, Cizej Marija, Drča Matilda, Grenko Marija, Habjan Jozefa, Korun Ivana, Tevžič Julka in Drča Marija, vse s prav dobrim uspehom; Breznikar Marija, Cizej Alojzija, Fonda Franica, Matko Jozefa, Skok Jelena, Šketa Marija, Šošter Nežka, Žilnik (Mlakar) Marija in Žilnik (Falent) Marija z dobrim uspehom; Bratec Marija, Povše Katarina in Turk Pavlina z zadovoljivim uspehom.

Dobrotniki in podporniki kmetijsko-nadaljevalne šole v Orla vasi. Da je bilo mogoče vpeljati nadaljevalno šolo v Orla vasi, se je zahvaliti številnim podporam, ki jih je prejelo vodstvo od strani staršev in okrajnega zastopa na Vranskem. Med podporniki je omeniti na prvem mestu okrajni zastop Vranski, ki je prispeval 500 K, med drugimi številnimi podporniki pa zlasti posestnike: Božič Blaž, Šketa Josip, Fonda Josip, Korun Filip in Cizej Ivan, ki so darovali večje zneske za tečaj. Došle so pa tudi podpore za razširjenje šolskega vrta. Vsem tem podpornikom se izreka topla zahvala.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej 1. številko.

Vprašanje 67. V mojem mladem gozdu so smreke zelo košate, vsled tega bi jih rad malo očistil in strebil. **Kdaj in kako najbolje otrebim mlad gozd?** (A. N. v D.)

Odgovor: Najprimernejši čas za trebljenje mladega gozda je zimsko doba, ko se ima največ časa na razpolaganje, in zgođaj v spomladi, dokler drevje ne požene. Če hočemo dobiti v gozdu dobro vzrasla debela, moramo gozd pravočasno zredčiti. Izprva v kratkih presledkih, pozneje v daljših posekamo in odstranimo iz gozda v rasti zaostala in od drugega drevja prerasla drevesa. Iz gosto zaraslih prostorov izsekamo tudi primerno množino zdravega drevja, da se bo ostalo hitreje in čvrsteje razvijalo. Prvič posekani les je poraben le za drva ali kake kole in komaj krije stroške za delo, ko pa že drugič izredčimo ali celo tretjič, tedaj imamo od posekanega lesa že nekaj dobička. Pri izredčenju gozda posekamo tudi ves od ledu,

snega ali vetra polomljeni les. V mešanih gozdih se polagoma izseka drevje slabše vrste na korist boljšim vrstam.

Vprašanje 68. Večkrat sem že meseca aprila posejal med oves lucerno. Navadno mi ta lepo vzkali, izraste, potem pa izgine. Nekateri pravijo, da pozebe, drugi, da jo bolhe požrejo, tretji, da moram maja posejati, četrti, da naj sejem ob stari luni, da ne bo škodovala živini vsled napenjanja. **Kdaj in kako naj sejem lucerno?** (A. N. v D.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja je sklepati, da sejete lucerno med precej gost oves, ki ga potem pustite, da dozori. Posledica tega je, da oves zaduši lucerno. Lucerno je sejati spomladi rajše malo pozneje, ko se je zemlja že dovolj ogrela in ko je tudi prvi plevel že izkalil. Lucerna se seje ali sama zase, ali pa med redko žito, posebno oves. Oves da v pričetku mladi rastlini varno senco in dobro odejo, pozneje ji pa škoduje, zaradi tega ga je na vsak način še zelenega pokositi. Pri Vas bo najbrže vzrok, da lucerna izgine, ker sejete oves pre-gosto in ga vrhutega pustite še dozoreti. Živalski škodljivci lucerni malo škodujejo. Luna ob setvi nikakor ne vpliva na poznejšo kakovost krme. Sejte lucerno pravilno, pa Vam ne bo izginila.

Vprašanje 69. Imam 15 mesecev staro svinjo, ki se nikakor noče bukat. **Kako pripravim svinjo do bukanja?** (A. N. v D.)

Odgovor: Vzroki, da se kaka svinja noče bukat, so lahko zelo različni. Nekateri svinje imajo že od mladosti nagnjenje k debeljenju. Take svinje le slabo kažejo znake bukanja in mnogokrat sploh ne marajo za merjasca. Če se pa vendar ubrejšijo, postanejo navadno slabe matere. Tudi njih pujski so večinoma slabotni in bolehn; to pa vsled tega, ker gre vsa krma, ki jo dobi svinja, povečini v meso in mast, ne pa v mleko. Takih svinj najbolje ni pripuščati za pleme. Mnogokrat so pa tudi drugi vzroki, n. pr. neprimerna krma in neprestano bivanje v svinjaku, ne da bi svinja imela priliko se malo izprehoditi in pregibati. V takih primerih se mora pač drugače postopati in menjati krmo in življenje svinje. Živali je pokladati otrobi ali nekaj zrnja: ječmena, ovsa, lanenega semena, nekoliko žlic konopljenega semena, kuhanih kopriv in soli. Dalje jo je spuščati na prosto, da se izprehodi, polagati ji je zelene krme: detelje in podobno. Ali je kateri gori navedenih vzrokov pri Vaši svinji, morate pač sami določiti, ker mi ne poznamo tamošnjih razmer, v katerih se nahajajo Vaše živali.

Vprašanje 70. Rad bi napravil iz drevesnega lubja izvleček za strojenje kože. **Koliko čreslovine (tanina) ima hrastovo lubje, koliko pa kostanjevo?** (A. P. v K.)

Odgovor: Čreslovine se v rastlinstvu nahaja največ v lubju, drevesni skorji, da varuje drevo pred mrčesom in osuševanjem. Najvažnejša skorja je hrastova, ki ima 28% čreslovine. Še boljša je kostanjeva, posebno od pitanega kostanja, ki vsebuje do 30% čresla. Smrekova skorja, ki se pri nas dobiva v večjih množinah, ima okrog 20%. Vendar je množina te snovi odvisna od starosti debla. Starejša drevesa imajo več čresla nego mlajša; drevesa od 50—80 let stara nam dajo največjo množino čresla.

Vprašanje 71. Pri nas je nastopila kurja kuga. Prosim za nasvet, **kako zdravim kugo pri perutnini?** (F. V. v K.)

Odgovor: Perutninska kuga, ki napada vso domačo perutnino, posebno kure, gosi in race, je zelo nevarna in nalezljiva bolezen, na kateri pogine navadno vsa po nji napadena perutnina. Okuženje nastane največkrat pri nakupu perutnine iz nepoznanih krajev, mnogokrat pa tudi z odpadki in raznimi deli okuženih živali. Zdravljenje obolelih živali je skoraj brezuspešno. Najbolje je takoj odstraniti bolnike od navidez še popolnoma zdravih. Te se morajo postaviti v prostor, v katerem ni bilo še bolnih živali. Prostore, v katerih so bile bolne živali, je temeljito razkužiti in očistiti ter pustiti nekaj časa brez perutnine. Bolne živali je najbolje takoj pobiti in jih tako glo-

boko zakopati, da nobena žival ne more do njih. Še poprej se jih pa polje z živim apnom. S temi sredstvi se bo preprečilo razširjenje kuge. Težje je zdravljenje te bolezni. Najboljši uspehi so se dosegli s cepljenjem perutnine s posebno vrsto serum, s katerim se zniža pogin na 8%. Serum se lahko rabi pri zdravih živalih, da se ne okužijo, pa tudi pri bolnih kot zdravilo. Pri zelo oslabilih pa tudi serum ne bi učinkoval. Tako cepljenje je pa posebno dandanes mnogo predrago. Za zdravljenje bolnih živali se priporoča tudi 1—2% raztopina zelene (železne) galice (10—20 gramov galice na en liter vode), od katere se daje kokošim, racam in gosem vsako uro po eno žlico. Je še nekaj drugih zdravil, ki so pa vsa bolj negotova.

Vprašanje 72. V mojem vrtu, kjer imam posajeno zelje in drugo zelenjavo, mi vsako leto naredijo precejšnjo škodo bolhe. Posebno na solnčni strani mi preluknjajo vse zelje, tako da je mlado listje podobno rešetu. **Kako naj zatiram bolhe v vrtu?** (R. L. v G.)

Odgovor: V gorki in suhi pomladi jako rade nastopajo po zelenjadnih vrtovih bolhe. Te nadležne živalce pokončajo vso zelenjavo, ako se jih pravočasno ne prične preganjati. Ker ljubijo bolhe solnce, sušo in toploto, je potrebno skrbeti, da so grede vlažne in če mogoče obsenčene. Z vodo naj se zelenjavo škropi po večkrat na dan. Zelo priporočljivo je, primešati škropilni vodi grenkih snovi, kakor vermuta, tobaknega izvlečka itd. Tudi trosenje pepela, saj in drobnega peska nekateri svetujejo. Vrtnarji uporabljajo na poseben način pripravljene drobne deščice, ki so namazane s smolo. Take deščice, povezane v pušlje, se potem vlačijo med vrstami goriindoli. Na ta način vznemirjene bolhe skačejo na deščice, na katerih ostanejo nalepljene. Ako poskusite omenjena sredstva, je gotovo, da se ubraniti teh škodljivcev.

P—j.

Vprašanje 73. Ker imam 6 krav in namolzem na dan povprečno 30—40 litrov mleka, a železnica je pa predaleč oddaljena, da bi pošiljal mleko v mesto, zato nameravam kupiti posnemalnik. **Katere vrste posnemalnik mi svetujete kupiti in kje ga lahko dobim?** (C. V. v L.)

Odgovor: Danes imamo že toliko različnih vrst posnemalnikov, da bi morali popisati precej papirja, ako bi Vam hoteli vse omeniti. Izdelava vseh vrst je danes že tako popolna in dobra, da ne morete veliko izbirati. Ker je povpraševanje pri Kmetijski družbi po posnemalnikih vedno večje, se je ta odločila, da prevzame zastopstvo ene največjih tvrdk v Nemčiji, ki izdeluje mlečne posnemalnike. Obljubljeno ji je, da prejme prvo pošiljatev v enem mesecu, in sicer štiri vrste, ki bodo posnemali po 50 l, 75 l, 100 l, 125 l in 150 l mleka na uro. Cena strojem je za današnje razmere ugodna. V njih prihodnjih števil „Kmetovalca“ poročamo natančneje.

P—j.

KMETIJSKE NOVICE.

Šestdesetletnica kmet. svetnika gosp. Viljema Rohrmann. 11. t. m. je praznoval svojo 60letnico bivši ravnatelj kmetijske šole na Grmu, kmet. svetnik g. Viljem Rohrmann. Ob tej priliki se slavljenca spominjamo bivši njegovi učenci. Ker je pa slavljenec iz njegovih del, t. j. knjig in spisov ter predavanj kmetovalcem znan, opozarjamo širšo javnost na to z željo, da se tudi naši kmetjski gospodarji, ki so kdaj čitali njegove knjige, iz katerih so se marsikaj koristnega naučili, pridružijo nam v čestitkah. — Bog živi našega jubilarja! — Društvo slovenskih absolventov kmetijskih šol.

Zlato poroko je praznoval v torek, 16. maja 1922. gospod Ivan Majaron, posestnik v Borovnici. Dolžnost naša je, da se spomnimo tega slavlja, ker je g. Majaron eden izmed najstarejših udov Kmetijske družbe, ki je svoječasno marljivo deloval pri podružnici v Borovnici. Želimo njemu in njegovi zvesti družici, da se še mnogo let veselita v krogu svojih otrok. Bog ju živi!

Poizkusi z umetnimi gnojili.

Vsi oni, ki so brezplačno prejeli umetna gnojila v svrhu uvedbe poizkusov, se pozivljajo, da najkasneje do 10. junija poročajo o stanju gnojjenih rastlin v primeri z negnojjenimi.

Kmetijska podružnica v Novem mestu naznanja svojim udom in udom okolišnih podružnic, da je premestila svoje skladišče v „Slančev pod“ za hotelom „pri pošti“. Njen poslovodja je g. J. Vidovič (ne več g. Banič, ki je uslužbenec „Gospodarske Zveze“), ter stanuje pri vinskem trgovcu g. Možini nasproti gostilne Košak. Kmetijska podružnica ima v zalogi vse potrebščine za kmetovalce in vinogradnike in jih oddaja po ceni, ki je razvidna iz cenika v skladišču.

Sejmi za govejo živino na Vrhniki. Gospodarski odbor trga Vrhnika sporoča, da so sejmi za govejo živino zopet dovoljeni in da bodo odslej istočasno tudi sejmi za konje. Prvi sejm se je že vršil v ponedeljek, 22. maja t. l.

Nakup solčavskih ovac. Štajerska deželna vlada v Gradcu je povprašala, pod kakšnim pogojem bi se ji dovolil nakup nekaj stotin solčavskih ovac za pleme. En dokaz več, da naše domače blago ni najslabše. Omeniti je pa treba, da so ovčerejci vsled silnega pomanjkanja krme svoje trope na jesen močno razredčili in da so preostale živali vsled stradanja trenutno v slabšem stanju. Zato bo nakup mogoč šele na jesen, o čemur bodo ovčerejci pravočasno obveščeni.

Velesejm v Zagrebu (Zagrebački Zbor). Od 17. junija do 2. julija se vrši v Zagrebu Velesejm, ki obeta biti prvovrstna prireditelj bratov Hrvatov. Ta je razdeljen v osem skupin iz industrijske, trgovske in kmetijske stroke. Za to prireditelj je železniško ministrstvo dovolilo polovično vožnjo tistim obiskovalcem sejma, ki si nabavijo od sejmškega urada legitimacijo in znak „Zbora“. Za kmetijstvo je ta sejm v toliko zanimiv, ker se bodo na njem razkazovali razni kmetijski kinematografski filmi, ki jih je dala vlada Zedinjenih držav brezplačno na razpolaganje. Ti filmi kažejo moderno racionalno obdelovanje zemlje z modernimi stroji in orodjem. Dalje se bo videlo tudi racionalno izkoriščanje vodnih sil in moderno izrabljanje rudnikov po ameriškem sistemu. Ti filmi se bodo predstavljali vsak večer v zabavnem oddelku sejma.

Zborovanje kozjerejcev iz ljubljanske okolice. Na Vnebohod, 25. maja t. l. se je v Šiški v gostilni „pri Kamniti mizi“ vršil shod kozjerejcev iz Ljubljane in okolice, na katerem se je ustanovilo po soglasnem sklepu „Kozjerejsko društvo za Slovenijo“. Na tem shodu so bila sprejeta pravila tega društva ter se je izvolil odbor, ki naj jih predloži v potrditev in vodi vse priprave za čim intenzivnejše delovanje nove organizacije. Namen društva je v prvi vrsti gojiti čisto sansko kozo in podpirati male ljudi, da si lahko nabavijo to „kravo malega človeka“. Predsednikom je bil izvoljen g. Kerševan iz Šiške. Udnina se je določila letno na dva dinarja. Želimo mlademu društvu, ki si je stavilo hvaležno nalogo podpirati malega človeka, obilo uspeha in umevanja posebno med tistimi sloji, ki ne morejo imeti krave.

Zborovanje sadjarjev. 18. maja t. l. so se v Št. Jurju ob juž. žel. sestali sadjarji in trgovci s sadjem, da se posvetujejo o ukrepih, ki so potrebni z ozirom na obetajočo dobro letino sadja. Tega sestanka so se udeležili: Ravnatelj kmetijskih šol gg. Bele, Skalicky ter Žmavc. Oddelek za kmetijstvo je zastopal šef gosp. Sancin, Kmetijsko družbo pa njen tajnik inž. Lah. Dalje so bili navzoči gg. Gombač, Goričan, Zupanc iz Ptuja, Priol iz Maribora in Martin Levstik iz Celja; trgovci s sadjem: Hince, Oset in Pevec. Sestanka se je udeležil tudi narodni poslanec g. Drogenik. Na tem sestanku so se določile mere za zaboje ter sode, ki se naj uporabljajo pri prevažanju

sadja in posebno pri izvozu. Kmetijska družba se je naprosila, da posreduje nabavo embalaže, posebno zabojev, sodov, lesenih obročev, lesne volne itd. Vsak zaboj ali sod, ki se izvozi iz naše države, mora imeti žig „Jugoslavija“ in „Slovenija“, da je provenienca jasno razvidna tudi v tujini. Razna ministrstva se naprosijo, da pospešujejo prevoz in izvoz sadja, posebno z znižanjem tarifov za sadje in embalažo, dovolitev gotovega kontingenta vagonov za sadje, ki gre v inozemstvo, hitro zacarinjenje ter brza odpredaja. Obvestiti je tudi inozemstvo o dobri sadni letini v Sloveniji. V ta namen naj Oddelek za kmetijstvo objavlja v listih mesečna poročila o stanju letine. Po deželi naj se vrše poučna predavanja in tečaji za obiranje, spravljanje in zavijanje sadja. Pospeševati je tudi nakup sadja v domači deželi po uradniških zadrukah in konsumih. Meseca oktobra se priredi v Celju sadna razstava za vso Slovenijo, ki bo trajala približno osem dni. Pripravljala dela za to prireditev prevzame odbor sadjarskega društva, ki ima sedaj svoj sedež v Št. Jurju ob juž. žel.

Licencovanje bikov na jesen. Z ozirom na opetovana vprašanja se daje na znanje, da se bo letošnje licencovanje in premovanje plemenskih bikov vsled tehničnih vzrokov vršilo na jesen. V pomladnem roku je licencovanje vsled redukcije proračunskih dvajstih neizvedljivo. Interesenti se o tem obveščajo s pripomočki, da lanskeletne dopustnice veljajo do jesenskega roka in se bikorejci vabijo, da se jesenskega licencovanja udeležijo z zadostnim številom dobrih plemenjakov.

Cene plemenskih simodolskih bikov na Hrvaškem so sedaj tako visoke, da je nemogoče misliti na kak uvoz za osveženje v naše simodolsko živinorejsko ozemlje. Razentega ima Hrvatska letos sama, kakor povsod, veliko pomanjkanje plemenjakov. To dejstvo nas uči, da trenutne razmere (visoka cena, visoki transportni stroški itd.), oklepajo okoli nas tesen obroč, ki bo izsilil iz nas pravilno spoznanje, da smo navezani le na domačo vzrejo dobrih bikov in da bo nadaljnji napredek odvisen od lastnega podrobnega dela živinorejcev samih. Pri tem bo treba glavno skrb posvečati pravilni plemenski odbiri in primerni vzgoji.

Državno vinarsko nadzorništvo za bivšo Kranjsko v Novem mestu se je opustilo. Posle vinarskega nadzornika so prevzeli okrajni ekonomski, ki uradujejo pri okrajnih glavarstvih. Na te se je obračati v zadevah, ki se tičejo državnih trtnic in vinogradništva v posameznih okrajih. Bivši vinarski nadzornik g. B. Skalický je prevzel vodstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu in je strankam v strokovnih zadevah tudi še nadalje na razpolago.

Prodajne cene za čilski soliter za 1922.—1923. Združeni proizvajalci čilskega solitra sporočajo iz Valparaísa, da so za sezono 1922.—1923. določile za to umetno gnojilo spodaj navedene cene, ki veljajo za luke republike Čile, in sicer za 100 kg v dvojnih vrečah brutto za netto. (Če vzamemo vrednost funta po 300 dinarjev).¹

Za	18 šil. 6 pen.	Din
1. julij 1922.	277.50	
16. „ 1922.	281.25	
1. avgust 1922.	265.—	
16. „ 1922.	288.75	
1. september 1922.	292.50	
16. „ 1922.	296.25	
1. oktober 1922.	300.—	
16. „ 1922.	302.50	
1. november 1922.	305.—	
16. „ 1922.	307.50	
1. dec. do 20. apr. 1923.	310.—	
1. maj	293.75	
1. junij	277.50	

Cena čilskega solitra pri nas bo zavisela od tega, kdaj se je kupila in kakšno vrednost bo imel naš dinar nasproti funtu ob času plačila.

¹ Funt šterling (£) ima 20 šilingov (s), 1 šiling ima 12 pensov (d).

Prošnje za prireditve lotrije (tombole) sestavljajo stranke večinoma pomanjkljivo in jih vlagajo prepozno. Vse to zavlačuje rešitev, oziroma onemogoča gladko uradno poslovanje. V interesu strank je, da vlagajo take prošnje na kmetijsko ministrstvo potem pristojnega okrajnega glavarstva (magistrata). Prošnje morajo biti pravilno kolkovane in vložene 2 meseca pred prireditvijo. V prošnji je natančno navesti kraj, dan in namen prireditve, število srečk (tablice) ter cena za posamezno srečko. Če želi stranka oprostitev plačila taks, je to v prošnji povdarjati. Za vsak primer je navesti tudi dan, na katerega se namerava prireditev morebitno preložiti.

URADNE VESTI.

VABILA

k občinam zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občinam zborom Kmetijske družbe, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa. Vabila je poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov: ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi udje plačali udnine do podružničnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

Črnomelj, v nedeljo, 18. junija 1922. ob eni popoldne v prostori ljudske šole v Črnomlju;

Hajdina pri Ptuj, v nedeljo, 18. junija 1922. po rani službi božji v prostorih domače posojilnice;

Kovor pri Trzinu, v nedeljo, 18. junija 1922. ob štirih popoldne v šoli;

Moste pri Ljubljani, v nedeljo, 18. junija 1922. ob polenajstih popoldne v „Ljudskem domu“;

Naklo, v nedeljo, 18. junija 1922. ob treh popoldne v stari šoli;

Ormož, v nedeljo, 18. junija 1922. ob poldevetih popoldne v pisarni okrajnega zastopa;

Ptujska gora, v nedeljo, 25. junija 1922. po prvi sv. maši v občinski pisarni;

Ribno pri Bledu, v nedeljo, 18. junija 1922. ob devetih popoldne v hiši g. načelnika;

Sv. Andraž v Slov. gor., v četrtek, 15. junija 1922. ob polosmih zjutraj v šoli;

Sv. Anton v Slov. gor., v nedeljo, 18. junija 1922. po prvi sv. maši v šoli;

Sv. Jakob ob Savi, v nedeljo, 18. junija 1922. po prvi sv. maši pri Petraču;

Sv. Križ pri Kostanjevici, v nedeljo, 18. junija 1922. po prvi sv. maši v „Katoliškem domu“.

Tacenj, v nedeljo, 18. junija 1922. ob treh popoldne pri gospodu Travnu v Tacnju.

Predavanja se vrše pri sledečih podružnicah:

Hajdina pri Ptuj, 18. junija 1922.

Naročnikom iz inozemstva. Cenjenim naročnikom „Kmetovalca“ iz inozemstva sporočamo, da je bila poštnina za inozemstvo s 1. majem povišana za 100 odstotkov. Celoletna naročnina znaša sedaj 20 dinarjev. Prosimo vse inozemske naročnike, da nam 5 dinarjev primankljaja doplačajo. Ker je iz Julijske Benečije največ naročnikov, zadostuje zanje, če nam v navadnem pismu pošljejo dve liri.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 300 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 10. Ljubljana, 31. maja 1922. Letnik XXXI.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Pozor kmetovalci!

SUPERFOSFAT za gnojenje ajdi naj podružnice pri družbi čimprej naročijo. Tega gnojila že nekaj let ni bilo mogoče v zadostnih množinah dobiti, letos pa utegne družba uvoziti zadosti rudninskega superfosfata, ako se pravočasno zglasijo vsi oni kmetovalci, ki nameravajo gnojiti ajdi zopet s tem fosforovim gnojilom. Družbi so najljubše skupne naročitve potom podružnic ali drugih kmetijskih korporacij. Kmetovalce nujno opozorimo, da nimajo pričakovati povoljne žetve pri ajdi, ako jej ne bodo gnojili z superfosfatom. V vojnem času marsikdo raje sploh ni vsejal semena ajde, če tega gnojila ni dobil. Zato smatramo za neobhodno potrebno, da vzame sleherni kmetovalec na joh vsaj po 300 kg superfosfata, poleg tega pa — če nima hlevskega gnoja — še po 50 kg kalijeve soli in 50 kg dušika.

Semena:

Ajda, črna in siva, čiščena po Din 5.— za kg. Vreče računajo posebej.

Grahora, po Din 7.— za kg.

Sladkorna pesa, po Din 8.— za kilogram.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, oddaja družba svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredelnosti.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

črna ali domača detelja	27.—	Din za kg
lucerna ali nemška detelja	26.—	" " "
brezpredelnični mačji rep	14.—	" " "
pasja trava	20.—	" " "
angleška ljujka, 844	9.—	" " "
angleška ljujka, 843	12.—	" " "
ška ljujka	11.—	" " "
prvovrstna travniška mešanica	12.—	" " "

Seme krmilne pese, pristno severo-nemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekendorfko, Oberndorfer in Leutewitzer po 7 dinarjev kilogram. Semensko peso je Kmetijska družba naročila naravnost od svetovnoznane vzgojeval-

ca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji. Opozarjamo ude posebno na elitno vrsto (Schlossware) Oberndorfer in Leutewitzer, ki jo na podlagi večletnih poskusov kar najbolje priporočamo in ki so pod jamstvom novih nemških norm k zakonu o kontroli semena.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 210 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kalijeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 130.— za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 180 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po 140 din. sto kg.

Krmila:

Bučne oline tropine, jako dobre, sveže kakovosti, po Din 2.50 za kilogram v kolačih brez vreč.

Lanene tropine, zmlete po Din 4.— za kg.

Ogrščine cele tropine (raprove tropine) po 2.30 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 5.50 kilogram, v manjših množinah po Din 6.— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg.

Riževi otrobi, vsebujoči 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1.90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojdin).

Bakrena pasta (Bosna pasta) 3.50 Din za kg v čebrih po 100 kilogramov. Čebri se ne računajo posebej. Najboljši strokov-

njaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

Drevesne škroplilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poštnina in ovoj posebej.

Gumijevе cevi po Din 15— za meter.

Gumijevе plošče (sklopke) za trtne škroplilnice po Din 7-50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12-50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga extrissima, po Din 10 za kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škroplilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din. Poštnina 25 dinarjev.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg 35 Din brez poštne.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40—, brez poštne.

Žveplalniki, ročni po 70— Din za komad.

Žveplovi trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

(Nekoliko kapljic) od lekarnarja Felleri prijetno dišečega „Elsalfluida“ daje najboljšo antiseptično vodo za usta in zobe. Tudi za negovanje kože na glavi, tudi kakor dodatek k vodi za umivanje, za prijetno delujoče drgnjenje hrbta, nog, rok in celega telesa priljubljen. Dobiva se povsod, kjer francosko žganje ali s pošto od lekarnarja E. V. Felleri, Stubica donja, Elzatr št. 333, Hrovaško.

Pozor gospodari na žvotinjske boleti!

Svakega prolečja pojavljuje se svinjska rudečica, vrančni prisad i mnoge druge zarazne boleti medju domačim žvotinjam. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepjenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i goveda skupa a trošak za cijepjenje je razmjerno malen. U našoj državi priredjuje sada cjepiva Jugoslavenski serum zavod u Zagrebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znamkah najmanj na skupaj Din. 5— sicer se naznanila ne objavijo.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Mlinske kamne,

sekane iz najbolje bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdeluje zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

Na prodaj

Imam mlatilnico z reto in treslinikom, velika in močna, pripravna tudi za motorni pogon. 1 slamožnico patent „Austria 5“, 1 gepelj, 1 Sackov plug komplet, 1 navadna plug, vse še malo rabljeno. Cene po dogovoru. Janez Grašič, Strahin št. 41, pošta Naklo pri Kranju.

Prodaj kosilni stroj

Dering, skoraj nov, močan, prav malo rabljen, za dva konja. Več se izve ali ogleda pri Valentin Dežmanu, Lesce št. 29, Gorojsko. Cena po dogovoru.

Sadjarji!

Išče se v zakup posestvo, ležeče v Savinjski dolini, primerno za ustanovitev večje drevnice. Vse zavedne sadjarje in zanimance prosi za ponudbe in nasvete Drevnica Iv. Dolinšek št. III, Velenje.

Kletarja

teoretično in praktično izvežbanega, išče Župska Privredna Banka v Aleksandrovcu (Srbija).

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahaciljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva poljsnija pri imenovanju trditi. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Po najvišji ceni prevzame na vsaki postaji in plača takoj
Fran Kupnik
Podpiat pri Rogatecu

smrekov in jelov
brusni les,
kostanjev les,
hrastove hlode.

Hlude, gojzdove, trame, deške in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnijo. Plačujete se najvišje dnevne cene

Za izboljšanje travnikov

so priporočljivi deteljni odpadki, dobra in tečna krma so pa očisti deteljni odpadki, katere ceno dobite pri tvrdki With. Steinherr, Ljubljana.

Prodaj

še malo rabljen vitez (gepelj) Lancove sestave z vsemi priključki, dve krilne pumpe št. 4 in 6 in približno 30 metrov pocinkanih cevi 3/4, eno kolo za gonilni jermen 120 cm visok, vse že rabljeno, a v dobrem stanju. Prodaj tudi svinjski kotel za 80 litrov, rabljen a v dobrem stanju. Josip Cerne, Zgornja Šiška.

Službo oskrbnika

manjšega posestva išče vpokolen gozdar, večje kmetijstva. Ponudbe pod „Skromne zahteve“ sprejema upravništvo.

Naprodaj je

1 jermenica 1-26 m, 11 m drogov in 1 koleselj. Valentin Babnik, Zgornja Šiška, Ljubljana št. 7.

Par večjih zajčjih hlevov

proda Rajko Lukman, Ljubljana, Ahaciljeva (Martinova) cesta št. 10.

Malo posestvo

(hiša, hlev in njiva) se prodaja v St. Rupertu na Dolenskem. Poljsnija: Vlada IIIč, Zagreb, Prilaz št. 70, I. nadstropje.

Prodaj

dober ameriški kosilni stroj in nov obračevalnik. Radež, St. Jernej, Dolensko.

Kupim

zaklana teleta in prašiče in stisnjeno seno. — Ponudbe na upravo lista.

Za večleten najem

iščem srednje posestvo (v ravnini). Ponudbe je vposlati na: Upravitelj, poštno ležeče Erzini, Gor.

Motor na bencin

18 PS. sistem Rennauer, jako dobro ohranjen, prodaj radi spremembe obrata tovarna betonske opeke, Rečica ob Paki.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Žveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chan- cel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4—, manjše množine po Din 4-50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antiviti v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po pol kilograma za 25 Din, četrt kilograma za 15 Din, osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6-25 dinarjev.

Bergamaški brusni kamni so ravnokar došli. V zalogi so sledeče vrste: 28/29 cm dolge, po Din 12— za komad; 25/26 cm po Din 12—; 23/24 cm po Din 8—; 20/21 cm dolge, po Din 6— za komad.

Kose prvovrstne, so zopet v zalogi in sicer stanejo 60 in 65 cm dolge Din 17— komad; 70 in 75 cm dolge Din 18— komad.

Rogaški brusni kamni po Din 2— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Trierji (čistilniki) 1. a po Din 1500— za komad; 1. b po Din 1250—.

Plužni trupi AW 5 pod Din 225—; AW 4 po Din 160—.

Brane, raznovrstne od Din 175— do 455— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280—.

Travnjske brane A 2 po Din 500— komad; A 3 po Din 600—; B 3 po Din 600— komad.

Priporočila se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših živalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobi vsi posamezni deli za živalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Služkinjo (začetnica)

okoli 17 let staro, srednje ve ikosti, brhito, zdravo in pošteno išče rodbinske brez otrok v stalno službo v Ljubljani. Ponudbo, če morete tudi siko je poslati tačoj na Uredništvo „Kmetovalca“ v Ljubljano. (Slika se vrne.)

Prodaj

vsled pomanjkanja prostorov: 1 vitez 3-4 HP; 1 veliko čistilno mlatilnico; 1 živalni stroj, vse v dobrem stanju in garantirano. Razpošiljam lepo železno galico, s katero se uniči mah na močvirnih travnikih in je tudi dodatek modri galici za škropljenje trt. Cena 600 K 100 kg, brez vrec franko postaja Ormož. M. Herga, trgovina s se- meni in poljedelskimi stroji itd. Sv. p. Vel. Ne- delja.

Sprejme se

hiapca h konjem. Oženjeni imajo prednost, ker žena in odrasli otroci lahko vsaki dan zaslužijo. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Poizve se pri upravi Slatina, p. Šmartno pri Litiji.

Prodaj

9letno kobiljo ogrske pasme z 1 mesec starih žrebetom. Cena po dogovoru. Jurij Pezdrič, Dobje.

Resna ženitna ponudba.

Boljši obrtnik, star 37 let z nekoliko imetjem, trezen, delaven, usmiljen in dober gospodar išče gospodično ali vdovo v svrhu ženitve, ki bi imela premoženje za podjete, veselje do obrti in bi bila dobra gospodinja. Vabijo se tudi šivilje. Imam pa tudi veselje prirediti se na lepo posestvo ali go- stilo. Pisma naj se pošiljajo poštno ležeče Novo mesto po „Kumar“.

Stavbeno podjetje.

Mestni stavbenik. Zidarski mojster.
Al. in Val. Accetto — Ljubljana
Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenila. Prevzema vsako- vrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od zuna) posebno praktična in higienska gospo- darska poslopja in hleve). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje oblastveno koncesijoni- rana posredovalnica za nakup in prodajo pose- stev in zemljišč.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in boljše delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštino za vsakega: 3 dvojine ali 1 specialna steklenica 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . 300 K
24 dvojn. ali 8 spec. steklenic . 570 K
36 dvojn. ali 12 spec. steklenic . 800 K
poštine prosto na Vašo pošto: Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elza obliž za kurja očesa 8 K in 12 K; Elza mentolni klinčič 16 K; Elza posipalni prašek 12 K; pravo Elza ribje olje 80 K; Elza voda za usta 48 K; Elza kolonska voda 60 K; Elza šumski miris 60 K; glicerin 16 in 60 K; Lysol, Lysol-form 48 K; kineški čaj 4 K; Elza mrčesni prašek 16 K; strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d.d.
Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 11230 — Telegr. „Orbis“.

Semena

vseh vrst priporoča Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. — Zahtevajte cenovnik!

Konj (Pony)

lep in pohleven, z opremo in vozom, je po zelo nizki ceni na prodaj. Poizve se v administraciji tega lista.

Proda se:

Deering kosilni stroj, 1 lepa popolnoma nova kočija (Handblage), obračalni stroj, trup za obračalni plug, železni valji. Ponudbe na upravo lista.

Prodajam

mlatnico na gepelj, samo dvakrat rabljeno, včinja in stresa slamo. Cena po dogovoru. Matevž Paik, Imeno, pošta Podčetrtek.

Kupim cirkularno žago

za motorni pogon v dobrem stanju. Ivan Puntar, Unec pri Rakeku.

Bodečo pocinkasto žico

primerno za ograje (malo rabljeno) razpošilja po nizki ceni trdka Levstek & Oblak, Rakek.

Koranit

zajamčeno pravo asbestni škrlj za kritje streh.

Zaloga

pri krovcu F. FUJANU
Ljubljana, Ilovica 48.

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88.
trgovina sena, slame, krompirja, fižola, z drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki.
Brzjavljavi: Andrej Oset, Maribor.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospelo na tisoče priznanih pism iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zavitkom in s poštino 120 K.

„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in s poštino 80 K.

„ELSA“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhljut, prerano osivost itd. 2 porcelanasta lončka z zavitkom in s poštino 80 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 24 K; bekomaz 10 K; najfinejši Hega puder dria Klugeria v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patentiranih škatljah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; y vrečkah 8 K; Sachet-dišava za perilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfem po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. — Pri teh predmetih se računalo zavitek in poština posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

ŽAGA

na prometnem kraju se odda v najem.

Istotam se prodaja

Železno vodno kolo

1600 — 500 štroko.

Reflektanti naj se obrnejo na anončno družbo

Aloma Company
Ljubljana,
Kongresni trg 3.

Gumijevi traki

za cepljenje, prima kakovost, rudeči in sivi dkg K 8'50 pri večjem odjemu znaten popust.

Franc Seršen
Ljutomer.

Bakreni kotli

po 40 in 60 litrov, vsebine, solidno izdelane ima v zalogi

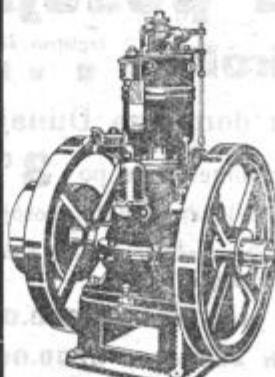
Metalokemika d.d.
Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

Benci - Bencol Motorji

od 6 do 12 konjskih sil, prihranijo veliko kuriva in olja, so zgrajeni z najtrpežnejše kovine vsled tega so trajni in solidni, spravljajo se z lahkoto od vsakega ter ne zahtevajo nikakih popravil.

Te najmoderneje motorje pre-
skrbuje trdka

„TRIGLAV“ d. z o. z.
Ljubljana, Krekov trg 10.

Trtne škropilnice

In vse dele, razpršilnike za žveplo, žvepleno-apneno brozgo, žveplo v prahu (Floristella), modro galico in vse v vinarsko stroko spadajoče potrebščine ima vedno na zalogi

„PASTEURIT“

K. SARIA, MARIBOR,
KOROŠKA CESTA 30.

Sodi

za vino, žganje,
olje, mast, med
petrolej

za transport in shrambo
ima vedno v zalogi
vsa množina

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v
to stroko spadajoča po-
pravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna
postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta
šivalni stroji in
stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in
elegančna izvršitev iz
tovarne v Lincu. Usta-
novljena l. 1867.
Vezenje poučuje brez-
plačno.

Pisalni stroji
„A D L E R“
Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih
tovarn:
DÜRKOPP, STYRIA,
WAFFENRAD.

MLINI!

Specijalna trgovina za mlinске potrebščine.

ČADEŽ & BRCAR

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

priporočajo bogato zalogo vseh v mlinško
stroko spadajočih predmetov po najnižjih
dnevnik cenah i. s.: svileni sita X in XXX,
tenčico za zdob (Griesgaze), 24 in 32 cm
široka volnena sita, pocinjeno žično tka-
nino (Drahtgewebe), prima gonilna fer-
mena, mlinске kamne, ameriška strojna
olja in masti, kontenino, žimnata sita itd.
Postrežba točna in brza! — Ceniki
na razpolago.

Brizgaljke

proti peronospori

Kovina I ex Austria, Kovina II ex Vermo el

izdeluje tovarna

„KOVINA“ d. d. Maribor

Na razpolago so vsi posamezni deli. To-
varna izdeluje tudi električni napeljevalni
materijal, kovinske izlitke vseh vrst.

Vedno ima v zalogi gole in izolirane ba-
krene žice, bakrene in medene cevi, plošče
in palice. — Vse potrebščine za kotlarje.

Razbita ali luknjasta posoda!

iz stekla, porcelana, lonce ali kotle iz železa
ali emajlirane, in druge predmete, kakor
počene marmornate plošče in kahle od
peči — kita samo patentirani

„Diamantni prašek“

tako popravljena posoda je zopet rabljiva
za kuhati in peči. En zavitek zadostuje
za 10 — 15 popravil. — Gospodinja zahte-
vajte ga pri vaših trgovcih. — Vzorce raz-
pošiljam po 16 K, denar naprej. Pri naro-
čilu 5 kg to je 250 zavitev komad 9-K,
majnsa naročila komad 9-50 po povzetju
in okusne plakate.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
ANTON KOVAČIČ, LJUBLJANA
Metelkova ulica 3.

Kupujem:

vsa zdravilna ze-
lišča po dnevnih
cenah:

Lipovo cvetje,
gorški mah, cijan,
lapuh, trpotec, vin-
ski kamen, krlji-
kino lubje,
brinjevo olje
in druge.

Za vsakovrstna to-
zadavna pojasnila
sem vedno na
uslugu.

Med. drogeria „Adrija“ B. Čvančara
Ljubljana, Šelemburgova ulica 5.

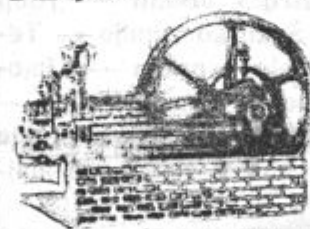
Prodajam:

Žveplen prah, mo-
dro galico, želatino
za čiščenje vina in
vse druge kemijske
izdelke za živinorejo
in vinogradarstvo.

Posebno priporo-
čam „Sin“, od-
vračalni pripomo-
ček proti svinjski
kugi, rdečici, vra-
ničnemu prisadu in
kugi na parklji go-
veje živine.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

iz najslovitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih
tvornic „Welsla“.

Kdor hoče imeti

prvovrstne poljedelske stroje,
izborne oralne priprave,

Lokomobile,
mlatilnice,
sejalne in
kosilne
stroje,
pumpe,
slamorez-
nice
i. t. d.

Raznovrstne
pluge, brane
in okopal-
nike,
osipalnike,
drobilne
mline,
reporeznice
i. t. d.

(Solidno češko blago).

naj pride pogledat ali naj piše na tovarna zalogo
MELICHAR - UMRATH - BÄCHER
V ŠT. JURJU ob južni železnici.

Kmetska posojilnica

ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Jedilno orodje, žlice, nože,
škarje sploh vso nožarsko in
galenterijsko robo razpošilja na
veliko in drobno po čudovito nizkih cenah
veletrgovina in razpošiljalna
R. STERMECKI, Celje 319.
(Slovenija). Zahtevajte ilustrirani cenik.
Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.